

«Det der barns beste hvor kom det hen- forsvant plutselig bare det?»

Hvordan ivaretas prinsippet om barns beste og barns rett til medvirkning ved anmeldelse og etterforskning av familievold?

VIBEKE BORDEVICH

VEILEDER

Monica Strømmand

Universitetet i Agder, 2022

Fakultet for helse og idrettsvitenskap

Institutt for psykososial helse

Master

FORORD

Våren 1995 fullførte jeg sosionomstudiet og Cand. Mag. grad ved Høgskolen i Agder. Siden den tid har jeg arbeidet som ass. avd. leder ved institusjon i barnevern, som MST terapeut og veileder for ungdomsfamilier i Bufetat, som seniorrådgiver ved Statens barnehus og som rådgiver ved Støttesenter for kriminalitetsutsatte i Agder politidistrikt. Etter mange års erfaring har jeg gjennomført videreutdanning i barn og unges psykososiale helse og nå masterprosjektet; «Det der barns beste hvor kom det hen- forsvant plutselig bare det?», ved institutt for psykososial helse ved UIA.

Det å få tre ut av en travel arbeidshverdag med stadig nye og utfordrende problemstillinger og inn i universitetsverden har jeg opplevd som lærerikt og utviklende. Det har gitt faglig påfyll gjennom undervisning, veiledning og diskusjon med studenter og ansatte ved UIA.

Jeg ønsker å takke arbeidsgivere i Agder politidistrikt først representert ved ledelse på Statens barnehus, så ledelse ved Forebyggende seksjon avdeling FEFE for å ha gitt meg mulighet til å fullføre utdanningen. Videre ønsker jeg å takke kollegaer for deres innsats når jeg har vært fraværende med studier, og for oppmuntrende ord underveis.

Jeg vil rette en takk til Mogens Albæk psykologspesialist dr. Philos ved Statens barnehus i Kristiansand. Takk for din tid, felles refleksjoner og samtaler rundt tema.

Videre vil jeg takke dosent emerita Anne Brita Thorød ved UIA. Takk for din evne til å formidle kunnskap, men og for dine kritiske spørsmål som fremmet refleksjon blant studentene rundt utallige emner knyttet til egen praksis.

En spesiell takk går også til min veileder Monica Strømmand universitetslektor i psykososial helse UIA. Takk for konstruktiv og god veiledning, og ikke minst oppmuntrende ord som fikk meg til å tro på at jeg skulle komme i mål.

En ekstra takk går til gjengen min, min mann og to døtre. Takk for tålmodighet og positiv innstilling. Det er tilfredsstillende å være i havn og det kunne ikke skjedd uten tilrettelegging på hjemmebane.

INNHALDSFORTEGNELSE.....	3
SAMMENDRAG.....	5
SUMMARY.....	6
1.0 INNLEDNING.....	7
1.1 Problemstilling.....	7
1.2 Utgangspunkt og hensikt med oppgaven.....	7
1.3 Kontekst.....	8
1.4 Tidligere forskning.....	9
1.5 Begrepsavklaringer.....	12
2.0 TEORETISK FORANKRING.....	13
2.1 Barns beste.....	13
2.2 Barns rett til medvirkning.	15
2.3 Beslutningstaking, tverretatlig samarbeid og innovasjon i offentlig sektor.....	18
1) Modell for beslutningstaking.....	18
2) Tverretatlig samarbeid.....	18
3) Innovasjon.....	19
3.0 METODE.....	21
3.1 Kvalitativ metode og fenomenologisk – hermeneutisk design.....	21
3.2 Kvalitativt semistrukturert forskningsintervju.....	23
3.3 Forforståelse.....	24
3.4 Innhenting av data	25
1) Utvalg og rekruttering.....	25
2) Samtykke og godkjenninger.....	26
3) Gjennomføring av intervjuene, intervjuenes kontekst.....	26
4) Anonymitet, transkribering og oppbevaring.....	27
3.5 Etske problemstillinger.....	28
1) Maktforholdet mellom intervjuer og informant.....	29
2) Å forske på sine egne	29
3) Tredje parts opplysninger.....	30
4.0 ANALYSE.....	30
4.1 Tematisk analyse	30
4.2 Fasene i tematisk analyse og egen analyse av datamaterialet	31

1) Helhetsinntrykk, bli kjent med data.....	31
2) Utvikling av koder.....	32
3) Lete etter tema.....	32
4) og 5) Revurdere tema, definere og navngi tema.....	33
6) Rapport.....	33
5.0 FUNN.....	34
5.1 Barns beste, et overordnet hensyn med flere betydninger.....	34
Kompleksiteten ved begrepet barns beste.....	35
Ulike perspektiver gir ulik retning på saksbehandling.....	37
5.2 Å balansere barnevernets arbeid med en politietterforskning.....	40
Åpenhet, samarbeid og tillit versus varsel til politiet og bevissikring.....	40
Minsteinngrepsprinsipp, det biologiske prinsipp og spørsmålet om beskyttelse...	42
5.3 På akkord med barns rett til medbestemmelse av hensyn til straffesak.....	43
Ulike ansvarsområder gir ulike tilnærming til medbestemmelse ved	
Familievoldssaker.....	43
5.4 Samhandling og tverrfaglighet eller segregert arbeid i ulike faser.....	46
Utvikling.....	46
Arbeid før, under og etter ett tilrettelagt avhør.....	47
6.0 DISKUSJON.....	50
6.1 Barns beste, fra lovverk til praksis.....	50
6.2 Operasjonalisering av barns rett til medvirkning.....	52
6.3 Barns rett på beskyttelse, et barneverns- og/eller et politianliggende.....	54
6.4 Flerprofesjonelt samarbeid eller tverrprofesjonell samskapelse.....	56
6.5 Kvalitet i forskningen; reliabilitet, validitet og generalisering/overførbarhet.....	59
1) Pålitelighet.....	59
2) Gyldighet.....	60
3) Generalisering/ Overførbarhet	60
7.0 AVSLUTTENDE BETRAKTNINGER OG VIDERE FORSKNING.....	61
LITTERATURLISTE	
VEDLEGG 1. Vurdering NSD.	
VEDLEGG 2. Vurdering FEK.	
VEDLEGG 3. Informasjon og samtykkeskjema. VEDLEGG 4. Intervjuguide	

SAMMENDRAG

Masterprosjektet omhandler hvordan FNs barnekonvensjons artikkel 3 og 12, barns beste og barns rett til å bli hørt og si sin mening, ivaretas ved anmeldelse og etterforskning av familievoldssaker. En sentral samhandlingsarena ved etterforskning av vold mot mindreårige, er de statlige barnehusene. Her møtes instanser som politi, rådgivere ved barnehus, barnevern og helse. Målsettingen er å gi en helhetlig oppfølging av voldsutsatte barn og sikre barnevennlige rettsprosesser.

Studien har et kvalitativt forskningsdesign, innenfor et fenomenologisk hermeneutisk rammeverk. Det er gjennomført seks semistrukturerte dybdeintervju av to påtalejurister, to seniorrådgivere ved Statens barnehus og to ansatte i kommunale barneverntjenester. Innhentet empiri er analysert med Braun og Clarkes (2006) tematiske analyse.

Funn i studien indikerer at samhandlingen mellom instansene er karakterisert ved at profesjonene arbeider parallelt med ulike oppgaver, der de er tilknyttet ulike deler av prosessen¹. Dette gjenspeiler seg også ved en manglende tverrprofesjonell vurdering av barnets beste ved anmeldelse og igangsetting av etterforskning i familievoldssaker. Hver instans gjør sin vurdering; fra barnevernets vurdering av anmeldelse, påtalejuristenes avgjørelser vedrørende etterforskning, til avgjørelser knyttet til oppfølging og behandling etter avhør. Det synes også å være et behov for å operasjonalisere barns rett til medvirkning. FNs barnekomite (2013) understreker i generell kommentar 14², at barnets medvirkning er en sentral del av å kunne gjøre en vurdering av barnets beste. Informantene gir tilbakemelding om at barnets medvirkning utfordres i familievoldssaker, behov for beskyttelse og umiddelbare inngrep gir medbestemmelse vanskelige vilkår.

Nøkkelord: barns beste; medvirkning; familievold; tverretatlig samarbeid; innovasjon; politi; barnevern.

¹ Jf. Willumsen, 2015, s. 157-158. Nærmere utdypet i kapittel 2 teoretisk forankring og kapittel 6 diskusjon.

² FNs barnekomite, 2013, generelle kommentarer 14, s. 10. Hentet fra regjeringen. no. Norsk oversettelse.

SUMMARY

The master thesis regards how the UN's Convention on the Rights of the Child, article 3 and 12, children's best interests and children's right to be heard and to express their views, are handled in the reporting of, and investigation into cases of domestic violence. The Children's Houses are a central arena for collaboration in the investigation of violence against minors. Here, authorities including police, orphanage counselors, and advisors on child welfare and child health, meet with the objective of giving a comprehensive follow-up of children exposed to violence and ensure child-friendly court proceedings.

The study has a qualitative research methodology within the framework of hermeneutical phenomenology. Six semi-structured in-depth interviews have been conducted with two prosecutors, two senior advisers at the State Children's Houses, and two employees in municipal child welfare services. Gathered empirical data are analyzed using Braun and Clarke's (2006) thematic analysis.

The findings of the study indicate that collaboration between authorities is characterized by the professions working in parallel on different assignments, where they are involved in different parts of the process³. This is reflected also in a lack of interprofessional assessment of the child's best interests when reporting on and initiating investigations into domestic violence cases. Each authority does its investigation; from the child welfare service's assessment of reporting, the prosecutors' decisions regarding the investigation, to decisions related to follow-up and processing after questioning. There seems also to be a need to operationalize children's rights of participation. The UN's Committee on the Rights of the Child (2013) emphasizes in general comment No. 14⁴ that the child's participation is central to the ability to evaluate the child's best interest. The participants provide feedback that the child's participation is challenged in domestic violence cases, the necessity for protection and immediate intervention creates difficult conditions for codetermination.

Keywords: The child's best interest; participation; domestic violence; inter-agency cooperation; innovation; police; child welfare.

³ Cf. Willumsen, 2015, p. 157-158. Described in chapter 2, theoretical grounding and chapter 6, discussion.

⁴ The UN's Committee on the Rights of the child, 2013, general comment No. 14, p. 10.

1.0 INNLEDNING

1.1 Problemstilling

Barns beste i saker som omhandler familievold. Hvordan opplever sentrale aktører som påtalejurister, ansatte i barneverntjenesten og rådgivere ved Statens barnehus at prinsippet om barns beste og barnets rett til medvirkning ivaretas ved en politietterforskning av vold fra foresatte?

1.2 Utgangspunkt og hensikt med oppgaven

Opgaven tar utgangspunkt i barnekonvensjonens (BK) artikkel 3, hensynet til barnets beste og artikkel 12 alle barn har rett til å bli hørt og si sin mening. Gjennom prosjektet ønsker jeg å få innsikt i hvordan aktører som møtes på statlige barnehus forstår og ivaretar BK artikkel 3 og 12 ved varsel og etterforskning av familievoldssaker. I prosjektet har jeg valgt å intervju påtalejurister, ansatte i barneverntjenesten og rådgivere ved statlige barnehus. De forskjellige yrkesgruppene har ulike samfunnsmandat, påtalejuristene har ansvar for etterforskning og eventuell straffesak (Straffeprosessloven, 1981). Barneverntjenesten har ansvar for undersøkelse, beskyttelse og oppfølging (Barnevernloven, 1992). Barnehusene sitt mandat knytter seg til tilrettelegging av avhør og medisinske undersøkelser, behandling og oppfølging, og koordinering av tverrfaglig og tverretatlig samhandling før, under og etter avhør (Politidirektoratet, Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet og Helsedirektoratet, 2016, 2.1- 2.4).

Jeg har valgt å se på saker med vold i nære relasjoner og mer presist; de tilfeller der barn opplever vold fra sine foresatte. I denne forbindelse vil også BK artikkel 19, beskyttelse av barn mot alle former for vold være sentral. Mange saker som varsles politiet kommer via barneverntjenesten. Forut for et varsel har barneverntjenesten gjort vurderinger av om saken skal resultere i hjelpetiltak, eller også varsles til politiet. Vurderingene gjøres med utgangspunkt i barnevernloven (1992) der hensynet til barns beste, barns rett til medvirkning og barns rett til beskyttelse er retningsgivende. Ny barnevernslov er kunngjort 18. juni 2021 og forventet satt i kraft i 2023. Her fremheves og skjerpes hensynet til barnets beste og barnets rett til medvirkning ytterligere (Prop. 133 L (2020-2021), s. 15).

Ved varsel av familievoldssaker vil en etterforskning kunne pågå i en kontekst der barnet lever sammen med foresatt som er mistenkt i saken. En straffesak kan i enkelte tilfeller gjennomføres etter at barneverntjenesten har satt inn hjelpetiltak, der familien har hatt en positiv utvikling og hvor barnevernet vurderer at volden er opphørt. Dette er en kompleks situasjon hvor en vurdering av barnets beste gjøres på bakgrunn av de ulike instansenes faglige utgangspunkt, lovverk og samfunnsoppdrag. Lang saksbehandlingstid ved en eventuell straffesak kan medføre at vurderingen av barnets beste endrer seg gjennom saksforløpet.

Hensikten med studien er å bidra til kunnskapsutvikling om hvordan aktørenes faglige utgangspunkt påvirker deres saksbehandling, vurderinger og beslutninger knyttet til arbeide med vold i familien. Ulike faglige utgangspunkt kan være en ressurs ved at aktørene utfyller hverandre og ivaretar ulike sider av arbeidet med voldsutsatte barn. Imidlertid kan det også representere utfordringer for samhandling og tverretatlig samarbeid da instansenes ansvarsområder og saksbehandling kan komme i konflikt (Søberg, 2018, s. 303; Fridriksdottir & Haugen, 2018, s. 196-198).

Økt kunnskap om de ulike instansenes erfaring og vurderinger vil kunne fremme forståelse mellom aktørene, og være et ledd i utviklingen av kunnskap om samhandling og tverretatlig samarbeid rundt voldsutsatte barn.

1.3 Kontekst

Konteksten er knyttet til familievoldssaker der offentlige myndigheter representert ved påtalejurister, ansatte i barneverntjenesten og rådgivere ved statlige barnehus skal ta avgjørelser knyttet til ivaretagelse av barns beste, det å sikre barns rett til å bli hørt og si sin mening, og beskytte mot all form for vold.

I denne konteksten representerer aktørene en offentlig myndighetsutøvelse som omfatter flere forhold. Den kommunale barneverntjenesten gjør sin vurdering av meldinger om vold mot barn, og det tas avgjørelser om saken skal undersøkes og følges opp av barneverntjenesten med ulike hjelpetiltak. Eventuelt om saken parallelt skal varsles til politiet (Barnevernloven, 1992, §§4-1 til og med 4-4). I de tilfeller der saker varsles politiet, skal påtalejurist gjøre vurderinger om saken skal etterforskes og om det skal gjennomføres tilrettelagt avhør. Påtalejurist skal også ta avgjørelser om eventuell siktelse og gjennomføring av straffesak (Straffeprosessloven, 1981, §§ 239 a, d, e og f). Rådgiverne ved barnehusene skal samhandle

med påtalejurist og legge til rette for avhør av barn, ved blant annet å gi barnefaglige og helsefaglige innspill. Hensikten er å ivareta barnets mulighet til å forklare seg. Det skal videre tilrettelegges for medisinske eller odontologiske undersøkelser. Barnehusene har også ansvar for å kartlegge og avklare behov for oppfølging av barnet (Politidirektoratet, Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet og Helsedirektoratet, 2016, 2.1- 2.3).

1.4 Tidligere forskning

En stor del av sakene som varsles politiet har inngang via de kommunale barneverntjenestene. I forkant av varsel har barneverntjenesten gjort sine vurderinger av meldinger om vold mot barn. Utfallet kan strekke seg fra henleggelse av melding til oppstart av undersøkelse, igangsettelse av hjelpetiltak, og varsel til politimyndigheter.

Vis et al. (2020) viser til at det er forskjell i barneverntjenestens arbeid med avklaring av meldinger i Norge. Dette settes i sammenheng med ulike føringer fra landets fylkesmenn/ statsforvalteren om hva barneverntjenesten kan foreta seg uten at det opprettes en undersøkelsessak. Henleggelse av melding gjøres etter ulike kriterier som alvorlighetsgrad, akuttvurdering, historikk og barnets alder. Avgjørelser om henleggelse vurderes sjelden av saksbehandler alene, men drøftes i et team med kollega eller leder (Vis et al., 2020, s. 25-26).

Barnevernets undersøkelsesarbeid har to hovedformål. Det skal sikre informasjon for å fatte riktige beslutninger og det skal legge grunnlag for videre samarbeid med familien ved eventuelle hjelpetiltak. Dette kan oppleves som motstridende forventninger der informasjonsinnhenting har et mål om objektivitet, mens samarbeid med familien krever dialog og medvirkning (Vis et al. 2020, s. 31).

Vis et al. (2020) viser til at det er forskjell mellom de kommunale barneverntjenestene når det kommer til undersøkelsens omfang. Hovedkilden til informasjon i denne fasen er samtaler med barn og foreldre. De påpeker at det er en problemforskyvning fra opprinnelig innhold i melding til begrunnelse for å avslutte en undersøkelse eller igangsette tiltak. Tendensen er økt bekymring for forhold ved barnets utvikling og behov, foreldrefunksjoner som forståelse av barnet, stimulering, veiledning og grensesetting og forhold i omgivelsene. Motsatt reduseres bekymring for mer alvorlige forhold som overgrep, vold og mishandling. Meldinger om fysisk mishandling skilte seg ut som et forhold som sjeldnere var omtalt i begrunnelser for tiltak. Dette kan være tegn på redusert bekymring eller at fysisk overgrep i mindre grad blir

avdekket i en undersøkelse (Vis et al. 2020, s. 36-37; Christiansen et. al., 2019, s. 118-124 & s. 140-147).

Økt oppmerksomhet rettet mot vold i nære relasjoner, viser tilsvarende økning i antall meldinger om mishandling av barn, og vold i familien. Barneverntjenesten har utviklet egne lokale rutiner for å undersøke voldssaker. Rutinene er mer aksjonsrettet, og det er et viktig prinsipp og snakke med barnet først. Undersøkelsene beskrives som mer risiko- enn behovsorienterte. Det påpekes likevel at i en betydelig del av sakene var voldstematikken ikke omtalt i undersøkelsesrapporten, på tross av meldingens innhold (Vis et al., 2020, s. 40).

Statlige barnehus er en relativt ny etablering i Norge der de første barnehusene hadde oppstart i 2007. Det finnes relativt lite forskning knyttet direkte til barnehus som arena for tverretattlig samhandling mellom politi og barnevern, og som berører temaet barns beste og barns rett til medvirkning. I forhold til mitt prosjekt har jeg vært spesielt interessert i norsk og nordisk forskning med søkelys på barns beste, barns rett til medvirkning og barns rett på beskyttelse mot alle former for vold. Dette med bakgrunn i ulikheter mellom lands lovverk og organisering av tjenester for å ivareta voldsutsatte barn.

Edwardsen og Mevik (2014) tar opp at barns rettigheter etter barnekonvensjonen artikkel 3, 12 og 19 utfordres i møte mellom straffeprosess og utenrettslig hjelp for å fremme beskyttende tiltak for barnet. De spør om det strafferettslige skygger for barnevernets arbeid. Et ensidig søkelys på det strafferettslige kan innebære en forverring av barnets situasjon og representerer ikke en garanti for at barnet får nødvendig hjelp. De etterlyser sterkere prioritering av tverrfaglige hjelpetiltak for barn og familier for å ivareta barnets rettigheter. De spør videre om det er en skjevhet i fordeling av ressurser ved barnehusene, der fokus på tilrettelegging av etterforskningsskritt går på bekostning av ressurser til oppfølging av barnet (Edwardsen & Mevik, 2014, s. 328-331).

Desember 2021/ januar 2022 publiserte Nova; «Evaluering av Statens barnehus 2021». Evalueringen tar blant annet utgangspunkt i intervju av informanter fra barnevern, politi, ansatte og ledelse ved barnehusene, og barn som har vært i tilrettelagte avhør. Et viktig funn i rapporten stiller spørsmålsteget ved barnehusmodellens straffesaksdominans. Mye av kapasiteten til rådgiverne ved barnehus er bundet opp til tilrettelegging av etterforskningsskritt som avhør, medisinske og odontologiske undersøkelser. Oppfølging av

barn og fagutvikling får mindre rom, blant annet med bakgrunn i økonomi og kapasitet. Nova beskriver dette som en hovedutfordring ved barnehusene i 2021, og at en står i fare for å underminere barnehusenes målsetting om å representere et helhetlig og samordnet tilbud for barn (Bakketeig et. al. 2021, s. 9 - 11).

En rekke forskningsartikler har omtalt barrierer for ivaretagelse av BK artikkel 3, 12 og 19 til tross for at barnekonvensjonen er ratifisert og barnets rettigheter er nedfelt i landets nasjonale lovgivning;

Heimer et al. (2018) adresserer forholdet mellom barns rett til medvirkning og barns behov for beskyttelse og omsorg i svensk sosialtjeneste. De påpeker at det er en tendens til at søkelys på beskyttelse, kan svekke utsatte barns muligheter til medvirkning. Forskningsspørsmålet deres er knyttet til hvordan barns deltakelse ved «problemformulering», påvirker beskyttelse og tiltak fra sosialtjenesten. Funn viser at muligheten for å utforme virkningsfulle tiltak svekkes når ikke barn deltar ved formulering av «problemforståelsen». Resultatene indikerte videre at sosialtjenestens familieorientering med mål om tillitsbasert samarbeid med foresatte, kan gjøre det vanskelig å ivareta barnekonvensjonens bestemmelser av barns rett til medbestemmelse (Heimer et. al., 2018, s. 316-317).

Archard og Skivenes (2008) stiller to krav til barns rett til medvirkning. Barn må bli hørt og gis mulighet til å delta i beslutningsprosessen. For å sikre ivaretagelse av barns rett til å bli hørt, foreslår de fire generelle styrende prinsipper; «at alle relevante deltakere i saken må få anledning til å delta; at det er en tilpasset lokasjon for samtalen; at alle deltakere har like muligheter for å delta; og at prosessen er offentlig». I forskningen som inkluderer sosialarbeidere fra Norge og Storbritannia identifiserte de to hoved årsaker til å lytte til barn. Den første blir beskrevet som pragmatisk eller instrumentell. Barnets medvirkning blir en måte å sikre informasjon, som senere benyttes ved beslutninger. Det andre synet fremhever barnets rett til også å delta i beslutningsprosessen (Archard & Skivenes, 2008, s. 397-398).

Strømmland et al. (2022) ser på gapet mellom barns formelle rett til medvirkning og operasjonalisering av barns medvirkning i barnevernets arbeid. Barn som kommer i kontakt med barneverntjenesten er i en sårbar situasjon. De er avhengig av at voksne tilrettelegger for deres deltakelse i saker som involverer en evaluering av barnets familiemiljø. Med utgangspunkt i tidligere forskning og egen studie, utforsker og anbefaler de at en formell

juridisk ramme for medvirkning kombineres med prinsippene til Skivenes og Strandbu (2006) (Strømmland et al., 2022, s. 1). Jeg har valgt å presentere modell for medvirkning i teorikapittelet. Modellen er utviklet i samarbeid Skivenes og Strandbu og senere videreutviklet av Strandbu (Strandbu, 2011, s. 109).

1.5 Begrepsavklaringer

Familievoldssaker;

Det finnes ulike definisjoner av vold. FNs komite for barns rettigheter, definerer i generell kommentar nr.13 (2011) vold som;

«Alle former for psykisk eller fysisk vold, skade eller misbruk, vanskjøtsel eller forsømmelig behandling, mishandling eller utnyttning, herunder seksuelt misbruk».

I komiteens merknad refererer de til at en i dagligtalen ofte begrenser definisjonen til fysisk og intensjonell vold. Komiteen understreker at definisjon av vold bør inkludere; «ikke - fysiske og/eller ikke -forsettlige former for skadevoldende atferder (..)». (GC/13, 2011, s. 4, norsk oversettelse regjeringen.no⁵).

Straffeloven (2005) §§ 282 og 283 omhandler mishandling i nære relasjoner. Karnov lovkommentar 1, 2. ledd til § 282 utdyper voldsbegrepet;

«Bestemmelsen er derfor ikke begrenset til fysisk vold, men skal også fange inn den psykiske vold som muliggjøres gjennom de praktiske og emosjonelle bindinger som ofte foreligger mellom mennesker i nære relasjoner». (Jacobsen, 2022, lovkommentar til Straffeloven § 282).

I studien har jeg gjort et skille mellom vold og seksuelle overgrep, med bakgrunn i at informantene beskrev et slikt skille. Det fremstår som om vurderinger knyttet til seksuelle overgrep gir et annet saksforløp enn saker som kategoriseres som familievoldssaker.

Varsel til politiet;

Begrepet «varsel» har erstattet begrepet «anmeldelse» for å beskrive barnevernets skriftlige henvendelse til politiet om mulige straffbare forhold (Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet, 2021).

⁵ FNs barnekomite sine generelle kommentarer 12, 13, og 14 er alle hentet fra regjeringen. no. Norsk oversettelse. Merkes i tekst med regjeringen. no. kun første gang.

Aksjonssaker;

Beskriver i denne sammenheng saker der barn og/eller foresatte ikke forberedes på at politiet er varslet om saken, og at barna skal i et tilrettelagt avhør. Politiet iverksetter en aksjon, der barnet ofte følges til barnehusene av personer fra skole og/ eller barnehage. Aksjonssaker gjennomføres da barnet lever sammen med mistenkte og en ønsker å ivareta barnets mulighet til å forklare seg uten påvirkning. I saker der foresatte er mistenkt oppnevner Statsforvalter embetet setteverge for saken (Forskrift om tilrettelagte avhør, 2015, § 3 a, d, e).

Tilrettelagt avhør;

Forskrift om tilrettelagte avhør (2015) regulerer gjennomføringen av avhør av barn og særlige sårbare fornærmede og vitner. I all hovedsak gjøres avhør av barn under 16 år der det er mistanke om vold og seksuelle overgrep, på statlige barnehus.

Samrådsmøte; i forkant av et tilrettelagt avhør møtes aktører som påtalejurist, etterforsker, avhører, rådgiver ved barnehus og saksbehandlere i barneverntjenesten for å forberede avhør og eventuell medisinske- og tannhelse undersøkelser på barnehuset. Det legges ofte innledende planer om ivaretagelse av barnet etter avhør (Forskrift om tilrettelagte avhør, 2015, §§ 1-15).

2.0 TEORETISK FORANKRING

I kapittel 2 presenterer jeg studiens teoretiske forankring. Med utgangspunkt i studiens problemstilling og funn har jeg valgt og inkluderer teori, lovverk og statlige føringer knyttet til underpunktene; barns beste; barnets rett til medvirkning; beslutningsteori, tverretatlig samarbeid og innovasjon i offentlig sektor.

2.1 Barns beste

Barnekonvensjonens artikkel 3 nr.1;

«Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være ett grunnleggende hensyn».

BK artikkel 3 nr. 2 vedrører barns beste og beskyttelse, omsorg og trivsel. BK artikkel 3 nr. 3, barns beste og standarder på institusjoner og tjenester (FNs barnekonvensjon art. 3 i Klipperberg et al., 2019, s. 137).

Barns beste er ett av fire overordna prinsipp i barnekonvensjonen; artikkel 2 forbud mot diskriminering; artikkel 6 retten til liv, overlevelse og utvikling; artikkel 12 barns rett til å bli hørt. Prinsippene må tas med i vurdering og tolkning av hele konvensjonen (GC/14, 2013, s. 3).

FNs barnekomite (2013) beskriver barns beste som et tredelt konsept; en rettighet; et juridisk prinsipp; og en prosedyreregulering. Rettighetsperspektivet viser til at hensynet til barnets beste skal ligge til grunn for alle avgjørelser som gjelder det enkelte barn, barn som gruppe og barn generelt. Rettighetsperspektivet retter seg mot at barn skal delta, være representert i beslutningsprosessen i tråd med BK artikkel 12. Det juridiske perspektivet innebærer at tolkninger som ivaretar barnets interesser har forrang når bestemmelsene åpner for flere tolkninger. Barns beste som prosedyreregulering fordrer at beslutninger tar hensyn til positive og negative konsekvenser de innebærer for barn. I begrunnelser for vedtak skal det fremgå hvordan hensynet til barns beste er ivaretatt, hva som er vurdert som barnets beste og hvilke kriterier beslutningen bygger på (GC/14, 2013, s. 4; GC/ 12, 2009).

Komiteen tar videre opp begrepets kompleksitet, der innhold konkretiseres gjennom forhold i den enkelte sak. Begrepets fleksibilitet gjør det mulig å tilpasse barns beste vurderinger til det enkelte barns utvikling og situasjon. Dette er viktig ved en vurdering av barnets beste, men kan også misbrukes. I denne forbindelse nevnes misbruk fra stater for å legitimere politikk, fra foreldre for å ivareta egne interesser, og av fagpersoner som undergraver viktigheten av hensynet til barnets beste. Barnekomiteen har utarbeidet en liste for momenter som skal inngå i vurdering av barnets beste; «*hensynet til barnets egne synspunkter, til barnets identitet, til barnets familiemiljø og opprettholdelse av relasjoner, omsorg, beskyttelse og sikkerhet for barnet, barnets sårbarhetssituasjon, rett til helse og rett til utdanning*». De anbefaler videre at landene utarbeider en selvstendig oversikt for forhold som bør inngå i vurdering av barns beste. Komiteen understreker myndighetenes opplæringsansvar for å ivareta at sentrale instanser har nødvendig kunnskap om barnekonvensjonen (GC/14, 2013, s. 9 & s. 11-17).

Barns beste er i tillegg til Norges ratifisering av barnekonvensjonen nedfelt i ulike nasjonale lovverk som; grunnloven (1814) § 104, 2. ledd og barnelova (1981) § 48.

Per i dag er det bestemmelsene i barnevernloven (1992) § 4-1; hensynet til barnets beste som er anvendt. I 2018 ble det gjort en tilføyelse i loven gjennom § 6-3a som gjelder begrunnelse av vedtak. Det er kunngjort ny barnevernslov 18. 06. 2021 som er forventet å tre i kraft 2023. Her er hensynet til barnets beste ytterligere fremhevet i forhold til nåværende lovverk.

Barnets beste er nå en del av lovens første kapittel noe som understreker at barns beste er retningsgivende for alle handlinger og avgjørelser som vedrører barn. Det understrekes videre at barnets mening er en del av det å kunne ta stilling til hva barnets beste er (Prop. 133 L (2020-2021) s. 79).

Sandberg (2016) nevner straffeprosessloven som ett eksempel der barnets beste ikke er konkret formulert i regler eller loven generelt (Sandberg, 2016, s. 5). Uavhengig av dette gjelder bestemmelsene gjennom ratifisering av barnekonvensjonen og grunnlovens (1814) bestemmelser §104, 2 ledd. Sandberg uttaler at det kan være av betydning å ta med hensynet til barnets beste som en generell regel i straffeprosessloven. Dette for å påminne parter i straffesaker at barnets beste skal tas i betraktning der barn er involvert. Sandberg kommer videre inn på politiloven der hun anbefaler at hensynet til barnets beste tas med i den alminnelige regelen for utføring av polititjenester (Sandberg, 2016, s. 66-67).

2.2 Barns rett til medvirkning.

Barnekonvensjonens artikkel 12 nr.1;

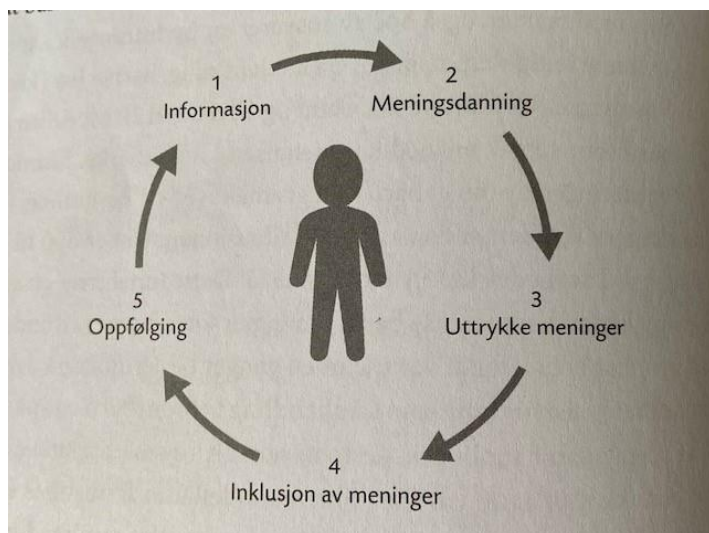
«Partene skal garantere et barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, retten til fritt å gi uttrykk for disse i alle forhold som vedrører barnet, og tillegge barnets synspunkter behørig vekt i samsvar med dets alder og modenhet». BK artikkel 12 nr. 2 viser til at barnet skal gis anledning til å bli hørt i enhver rettslig og administrativ saksbehandling som angår barnet (Barnekonvensjonen art.12 i Klipperberg et al., 2019, s. 119).

Barnets rett til medvirkning er som nevnt ett av de fire overordna prinsippene i barnekonvensjonen. FNs barnekomite (2009) gir i generell kommentar 12 en juridisk spesifisering av artikkel 12, og hva som kreves for praktisering av denne artikkelen (GC /12, 2009). Barns rett til å bli hørt gjenspeiles i nasjonalt lovverk som; grunnloven (1814) § 104, 1. ledd, annet punktum og i barnevernloven (1992) § 1-6, samt barnelova (1981) § 31.

I forhold til ny barnevernslov kunngjort 2021 § 4-1, er det gjort flere endringer. I forarbeidene til loven innstiller barne- og familie departementet på en videreføring av bestemmelsene om barnets rett til medvirkning i barnevernlovens første kapittel. Plasseringen tydeliggjør bestemmelsen som retningsgivende for alle vurderinger og beslutninger. I lovteksten er det understreket at barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon, i betydning av at informasjonen skal være forståelig for barnet. Det blir også anbefalt å fjerne 7 år som føring for når barn kan uttale seg, og det fremheves at barn både kan uttrykke seg verbalt og non-verbalt. Flere forslag til endringer i proposisjon 133 L (2020-2021) innebærer styrkede partsrettigheter for barnet i en barnevernssak (Prop.133 L (2020-2021), s. 87-88).

Barns rett til å si sin mening og bli hørt er nært knyttet til begrepet barns beste, der en vanskelig kan gjøre en vurdering av barns beste uten å ha lagt til rette for at barnet skal få uttrykke seg (Prop.133 L (2020-2021), s. 88).

Det eksisterer ulike modeller for å fremme barnets mening og deltakelse i beslutningsprosesser. Jeg har valgt å presentere Skivenes og Strandbus prinsipper og prosessmodell for barns deltakelse i beslutningsprosesser (Skivenes & Strandbu 2006, s. 16-17.; Strandbu, 2011, s. 109-121).

Modell for barns deltakelse i beslutningsprosesser (Strandbu, 2011, s. 110 i Schrøder, 2018, s. 88).

Modellen ble utviklet i samarbeid mellom Skivenes og Strandbu og senere videreutviklet av Strandbu (Strandbu, 2011, s. 109). Barns deltakelse blir beskrevet som en sirkulær prosess i fem trinn; «*Informasjon; hjelp til meningsdanning; mulighet for å presentere egne meninger; inklusjon av barnets meninger og argumenter; oppfølging der barnet får anledning til*

debrifing av beslutningen, egen deltakelse, samt samtale om iverksettingen av det som ble bestemt».

Informasjon i denne sammenheng beskriver en kommunikasjonsutveksling der barnet både skal få informasjon og bli gitt mulighet til å gi informasjon. Barnet kan ha behov for opplysninger om aktørens rolle; om rettigheter til medvirkning; om hvilken type møte barnet deltar i; agenda på møtet, hvem øvrige deltakere er og deres roller; informasjon om egen situasjon og sak. Informasjon med utspring i barnets spørsmål kan oppklare misforståelser og hjelpe barnet til å forstå og mestre egen situasjon.

Hjelp til meningsdanning forutsetter informasjon til barnet slik at det kan få innsikt i egen situasjon. Samtale og samhandling med barnet kan fremme bevisstgjøring som danner grunnlag for meningsdannelse. Barnet kan ha behov for hjelp til å sette ord på følelser og erfaringer.

For at barn skal kunne medvirke må det legges til rette for at de kan uttrykke sine meninger. Barn har ulike forutsetninger og ønsker knyttet til å delta. I enkelte tilfeller kan det være hensiktsmessig at barnet får hjelp av en støtteperson til å formidle seg. Uavhengig av om barnet deltar, er det viktig med informasjon til barnet om det eventuelt på et senere tidspunkt ønsker å delta.

Inklusjon av barns meninger avhenger både av barnets muligheter til å uttrykke seg, samt den voksnes syn på barnet og dets rettigheter knyttet til medbestemmelse. Ett asymmetrisk maktforhold barn og voksen, kan påvirke hvorvidt barnets meninger faktisk inkluderes i beslutningsprosessen. Det kan være motstridene meninger mellom barn og voksen, der det også knytter seg utfordringer til i hvilken grad barnets mening skal tillegges vekt ved en avgjørelse.

Siste trinn i modellen omhandler informasjon og samhandling med barnet etter en beslutning er tatt. Barnet må få innsikt i hva som er besluttet og det må få si noe om egen medvirkning og de beslutninger som er igangsatt. Dette gir også mulighet til å sjekke ut om barnet har forstått avgjørelsen. Det kan gi barnet rom for å stille eventuelle spørsmål og formidle sine synspunkt. Det blir understreket at kompliserte barnevernssaker ofte innebærer flere

beslutningsprosesser, det er viktig at barnet inkluderes og at møtet med barnet ikke blir en engangs hendelse (Strandbu, 2011, s.111-112 & s.117-121).

2.3 Beslutningsteori, tverretatlig samarbeid og innovasjon i offentlig sektor.

1) Modell for beslutningstaking

I denne sammenheng ønsker jeg også å presentere en økologisk beslutningsmodell for å forstå faktorer som kan påvirke beslutninger både på individ og gruppenivå.

Økologisk beslutningsmodell. (Fluke mfl., 2014, i Vis et al., 2020, s. 6).

Den økologiske beslutningsmodellen tar utgangspunkt i et teoretisk rammeverk for beslutninger i barnevernet utviklet av Baumann et al. (2011). Teorien har som mål å fremme forståelse både for kontekst og prosess ved beslutningstaking. Ulike forhold vil påvirke en beslutning; forhold ved saken; eksterne forhold; forhold ved en organisasjon og individuelle forhold. I en barnevernssak er det eksempelvis nødvendig å kjenne til sakskjennetegn ved den individuelle saken, som forhold ved barnet, foresatte og nærmiljø. I tillegg avhenger beslutningen av eksterne forhold som lovverk og statlige føringer for arbeidet. Videre vil forhold ved organisasjonen som ressurser og interne arbeidsrutiner samt individuelle forhold ved beslutningstaker ha betydning for beslutningen som tas (Bauman et al., 2011, s. 5-6.; Fluke et al., 2014, s. 466-467). For å legitimere beslutninger er det viktig å kunne redegjøre for de vurderinger beslutningene bygger på, der teorien kan gi et rammeverk. For offentlig forvaltning følger også kravet til begrunnelse av vurderinger av ulike lovverk, eksempelvis barnevernloven (1992) § 6-3a.

2) Tverretatlig samarbeid

Willumsen (2015) viser til at samarbeid består av ulike dimensjoner, og skiller mellom uniprofesjonelt- og interprofesjonelt nivå. Det uniprofesjonelle nivået omfatter forhold knyttet til den enkelte deltaker og hva en bringer med seg inn i samarbeidet. Det kan være forhold som kjennetegner personens profesjonstilhørighet som kunnskap, metode, verdier og holdninger. Profesjoner har også sitt fagfelt eller kontekst som en anser som sitt ansvarsområde, og enkelt personer har ulik kunnskap og holdninger til å samarbeide med andre. Det interprofesjonelle nivået kan deles i to typer samarbeid; flerprofesjonelt- og tverrprofesjonelt samarbeid. I flerprofesjonelt samarbeid arbeider instansene parallelt, men adskilt. Samarbeidet kan være hieratisk i den betydning at en instans har makt til å bestemme over andre instanser. Denne samarbeidsformen involverer ikke alltid fysiske møter. Willumsen (2009) og beskriver at denne samarbeidsformen i mindre grad ivaretar helhetssyn og felles ansvar mellom instansene. I tverrprofesjonelt samarbeid innlemmer en i større grad deltakernes fagkompetanse med utgangspunkt i et felles prosjekt. Integrering av ulike profesjoners kunnskap gir en utvidet kunnskap, som kan danne grunnlag for nyskaping og innovasjon. I det tverrprofesjonelle samarbeidet representerer deltakerne gruppens synspunkter, gruppen er fleksibel og kan tilpasse seg brukerens behov. Likevel vil samarbeidet være avhengig av at den enkelte ivaretar sin yrkesidentitet og bringer inn sin kjernekompetanse i samarbeidet. Flerprofesjonelt- og tverrprofesjonelt samarbeid representerer ulik grad av integrering og helhetlig tilnærming. Det fordrer også ulik ressursbruk i form av tid til møter, avtaler og kontakt kontra mer rutinemessige samarbeidsprosedyrer. Når en som profesjonell deltar i et samarbeid med andre etater, vil en gjennom sin yrkesbakgrunn representerer en tjeneste / organisasjon. I denne sammenheng vil samarbeidet også kunne betraktes på et organisasjonsnivå. I mange tilfeller er samarbeidet influert av statlige føringer som samhandlingsrutiner, forskrifter, stortingsmeldinger eller lovverk. Dette utgjør de strukturelle rammene for samarbeidet (Willumsen, 2009; Willumsen, 2015, s. 157-160).

3) Innovasjon

I Stortings melding 30 (2019-2020) heter det at regjeringen ønsker en offentlig sektor preget av gode tjenester, tillit i befolkningen, som er nytenkende og utforsker nye løsninger på komplekse samfunnsutfordringer. For å oppnå dette er det utviklet tre prinsipper for å fremme innovasjon i offentlig sektor. Det skal gis handlingsrom og intensiver for å innovere; det skal utvikles en kultur og kompetanse for innovasjon, rom for nytenkning og for å lære av feil og

suksesser; virksomhetene må etterspørre nye former for samarbeid. Prinsippene bygger på OECDs⁶ erklæring om innovasjon i offentlig sektor (2019).

Stortingsmeldingen tar utgangspunkt i OECDs (2018) definisjon av innovasjon i offentlig sektor;

«Innovasjon i offentlig sektor kan være en ny vesentlig endret tjeneste, produkt, prosess, organisering eller kommunikasjonsmåte. At innovasjon er ny, betyr at den er ny for den aktuelle virksomheten, den kan likevel være kjent for og iverksatt i andre virksomheter» (Oslo Manualen, 2018, s. 20).

Innovasjon innebærer forandring og utvikling gjennom brudd med tidligere praksis. Dette kan skje gradvis ved skrittvis innovasjon, eller gjennom større endringer og brudd til tidligere praksis ved radikal innovasjon. Radikal innovasjon kan innebære større risiko og usikkerhet ved gjennomføring da den representerer et mer omfattende brudd med tidligere praksis, forventninger og organisering. En forutsetning for innovasjon er å lete etter nye løsninger etter grundig utredning av behov, man må definere behov før løsning (Meld. St. 30 (2019-2020), s. 8-14).

Roberts (2000) skiller mellom tre ulike innovasjonsstrategier; hierarkiske -; konkurranse baserte- og samarbeidsdrevne strategier. Samarbeidsdrevne strategier kan gjennom utveksling av kunnskap og ideer være særlig hensiktsmessig for å fremme innovasjon i offentlig sektor (Roberts, 2000, s. 1-6; Krogh et al., 2020, s. 49-50).

Krogh et al, 2020 benytter begrepet samskapelse i betydning av at partene i samarbeidet skaper noe nytt sammen, der ikke alle samarbeidsformer representerer samskapelse. Sannsynligheten for innovasjon øker ved former for samarbeid som inkluderer prosesser med samskapelse, fremfor samarbeid som kun har fokus på kunnskapsdeling og koordinering av oppgaver. De viser til at en i samarbeid med andre kan benytte ulikheter i kunnskap og kompetanse konstruktivt, slik at nye ideer og tilnærminger utvikles. Høy grad av samskapelse gjennom hele prosessen fra definisjon av problem til implementering av løsninger øker sannsynligheten for innovasjon (Krogh et al., 2020, s. 52-54).

⁶ OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development)

3.0 METODE

I dette kapitlet vil jeg beskrive og begrunne valg av metode og forskningsdesign.

Med utgangspunkt i kvalitativ metode og et fenomenologisk- hermeneutisk forskningsdesign vil jeg komme inn på valg av semistrukturert dybdeintervju, min forkunnskap om emnet og hvordan dette har betydning for rollen som forsker. Videre beskrives ulike sider ved innhenting, behandling og oppbevaring av data. Metodedelen avsluttes med noen etiske betraktninger ved undersøkelsen.

3.1 Kvalitativ metode og fenomenologisk- hermeneutisk design.

Det finnes ulike måter å innhente empiri i forskningssammenheng. Valg av metode avhenger av forskningens tema og problemstilling. Ulike metoder vil være mer eller mindre egnet til å belyse ulike problemstillinger. Det handler også om vårt vitenskapsteoretiske utgangspunkt, hvordan vi oppfatter virkeligheten (ontologi), og hvordan vi mener vi kan få kunnskap om virkeligheten (epistemologi).

Kvalitativ metode har utgangspunkt i humanvitenskapen. Humanvitenskapen omtales ofte som en fortolkningsbasert tilnærming og ble sett på som en reaksjon på positivismen og naturvitenskapen. I humanvitenskapen forsøker forskeren å forstå fenomen heller enn å forklare dem. Den fortolkningsbaserte tilnærmingen hviler på tre sentrale påstander; den sosiale virkelighet endres kontinuerlig, det finnes ikke en sann virkelighet, men flere forståelser av den, og forståelsen av virkeligheten kan bare kartlegges ved å sette seg inn i hvordan mennesker fortolker og legger mening i sosiale fenomener. I denne sammenheng benytter man en induktiv tilnærming der en går fra empiri til teori, fra å forstå før en forklarer (Jacobsen, 2015, s. 27-28).

Med utgangspunkt i forskningsspørsmålet; «Barns beste i saker som omhandler familievold. Hvordan opplever sentrale aktører som påtalejurister, ansatte i barneverntjenesten og rådgivere ved Statens barnehus at prinsippet om barns beste og barnets rett til medvirkning ivaretas ved en politietterforskning av vold fra foresatte?», har jeg valgt å gjennomføre kvalitative semistrukturerte intervju med en fenomenologisk – hermeneutisk tilnærming.

Hensikten med studien er å belyse hva ulike yrkesgrupper som påtalejurister, ansatte i kommunalt barnevern og rådgivere ved statlige barnehus legger i begrepet barns beste og barns rett til medbestemmelse. Hvordan de gjør sine vurderinger med utgangspunkt i prinsippet om barns beste og hvordan de opplever at barns rett til medbestemmelse ivaretas ved en politietterforskning av vold i nære relasjoner.

Jeg ønsker å beskrive ut fra et førstepersons ståsted, gå i dybden av informantenes erfaringer, tolkninger og refleksjoner knyttet til tema. Samtidig tilhører informantene ulike yrkesgrupper, relaterer til ulike lovverk, yrkesetiske retningslinjer og har ulike samfunnsoppdrag. En kan si de er underlagt ulike diskurser, kulturer og maktforhold som påvirker deres opplevelse og erfaring.

Kvale og Brinkmann (2015) fremhever intervjupersonen som subjekt. En person er delaktig i intervjuet gjennom å skape mening og forståelse om et fenomen, samtidig som begrepet peker på at en er underlagt ulike diskurser, maktforhold og sosiale system som også påvirker en persons handlinger (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 20).

En skiller mellom deskriptiv og fortolkende fenomenologi. I deskriptiv fenomenologi er en opptatt av å beskrive informantens erfaring av et fenomen mest mulig «objektivt». I fortolkende fenomenologi ønsker en å forstå hvordan informantene i en gitt kontekst forstår og legger mening til ett fenomen. Heidegger grunnleggeren av fortolkende fenomenologi vektla tolkning og forståelse i tillegg til beskrivelse av menneskelig erfaring. I denne sammenheng står den hermeneutiske sirkel sentralt, der forskeren forstår helheten i teksten ut fra dens deler og delene ut fra helheten (Polit & Beck, 2018, s. 187-188).

I tillegg til å beskrive ønsker jeg også å forstå og tolke datamaterialet. Jeg tenker jeg skal være bevisst mine fordommer. Samtidig er kunnskap fra mitt tidligere arbeid ved Statens Barnehus også en ressurs og noe jeg benytter i min tolkning av virkeligheten og informantenes svar. I utarbeidelse av intervjuguide vil valg av spørsmål være preget av denne forkunnskapen, det samme vil valg av hvilke tema jeg følger opp og hvilke jeg utelater. Jeg har med meg min kompetanse og erfaring som jeg møter informantenes informasjon med. Kunnskap produseres i samspillet og selve konteksten som intervjuer og informant er en del av, med andre deltakere vil en annen kunnskap produseres (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 49).

3.2 Kvalitativt semistrukturert forskningsintervju

En fenomenologisk- hermeneutisk tilnærming tar ofte utgangspunkt i dybde intervju av informantene som har erfart fenomenet en ønsker å undersøke. Det fordrer en induktiv tilnærming der en går fra det enkeltstående til det generelle (Polit & Beck, 2018, s. 187).

I studien innebærer det at jeg forsøker å forstå informantenes livsverden før jeg forklarer og tolker. For å tilegne meg kunnskap om hva de ulike aktørene legger i begrepene og hvordan prinsippene ivaretas i yrkesutøvelsen, tenker jeg det er hensiktsmessig å gjennomføre et kvalitativt semistrukturert intervju. Gjennom intervjuet kan jeg tilegne meg unik kunnskap fra de ulike informantene, samtidig som jeg ved utarbeidelse av en intervjuguide sikrer at informantene er innom sentrale tema for å besvare problemstillingen.

Malterud (2017) fremhever at det er viktig at intervjuguiden ikke er for detaljert eller følges helt nøyaktig, når vi ønsker å innhente ny kunnskap eller åpne opp for å identifisere nye sider av vår problemstilling. Intervjuguiden blir sett på som retningsgivende, og kan gjerne revideres underveis i prosjektet. En svært strukturert intervjusituasjon står i fare for å lede kunnskapsinnhentingene inn i rammene av vår forkunnskap (Malterud, 2017, s. 133-134).

Med bakgrunn i tidligere erfaring fra Statens barnehus og innflytelse på studien har jeg forsøkt å være bevisst mine fordommer og løsrive meg fra dem i intervjusituasjonen. Dette gjennom å gi informantene rom til å gi utfyllende beskrivelser av sine opplevelser fra arbeidet. Jeg har formulert åpne spørsmål om tema nettopp for ikke å miste muligheten til å innhente kunnskap som jeg i forarbeidene ikke har oversikt over eller kan forutse. (Vedlegg 4)

Tjora (2012) snakker om dybdeintervjuets struktur og at det i hovedsak går gjennom tre faser; «oppvarming, refleksjon og avrundning». Fasene inneholder ulike typer spørsmål og refleksjoner. Første del er en oppvarming og spørsmålene har som formål å etablere en trygg ramme for intervjuene. Dette er ofte nødvendig for å legge til rette for refleksjoner rundt komplekse tema senere i intervjuet. Andre fase beskrives som kjernen i intervjuet der informanten går i dybden av spørsmål og refleksjoner knyttet til problemstillingen. Tredje og siste fase har som formål å avrunde og normalisere forholdet mellom intervjuer og informant (Tjora, 2012, s. 112-115). Dette er faser jeg kjenner igjen og som jeg har funnet det naturlig å arbeide etter ved gjennomføring av intervjuene. Intervjuene har startet ved at jeg har innhentet samtykke og gjennomgått prosjektets formål. Videre har jeg stilt informanten spørsmål om

utdannelse og arbeidserfaring, spesielt knyttet opp mot praksis fra familievoldssaker. Siste del av første fase har i hovedsak inneholdt en introduksjon av rammene for intervjuet, forventet tidsbruk, bruk av intervjuguide og ønske om at informanten fritt presenterer erfaringer og refleksjoner de finner relevant for temaet. I intervjuets andre fase har jeg hatt søkelys på problemstilling for prosjektet. Jeg har latt spørsmål og tema i intervjuguiden være retningsgivende for samtalen. Her ble det gitt rom for å utveksle erfaringer fra arbeidet. Jeg var også opptatt av informantenes refleksjoner knyttet til utfordringer, hva en opplever en lykkes med og samarbeid med øvrige instanser. Andre fase ble avsluttet med spørsmål om informantene hadde noe de ønsket å tilføye til tema som vi ikke hadde berørt i intervjuet. I tredje og avsluttende fase ble det informert om prosjektets videre prosess, om muligheter for kontakt med prosjektansvarlig ved behov for avklaringer eller for å ta opp andre sider ved deltakelsen. Intervjuet ble avsluttet med takk for deltakelse.

3.3 Forforståelse

Malterud (2017) beskriver forforståelse som de erfaringer, hypoteser, faglige perspektiv og teoretiske referanse rammer en forsker bringer med seg inn i et prosjekt. Denne kunnskapen kan være avgjørende for den enkeltes motivasjon for å starte prosjektet og undersøke ett spesielt tema. Forforståelsen kan være en ressurs da en har erfaring og kunnskap fra fagområde som skal undersøkes. Den kan imidlertid også være en barriere for å se nye perspektiver ved tolkning og analyse av innhentet empiri. Prosjektet ender opp med å bli styrt av vår tidligere erfaring og kunnskap, «alt handler om det vi bærer med oss og ikke det vi ser langs veien» (Malterud, 2017, s. 44-45).

Ved utforming av problemstilling, valg av informanter og utforming av intervjuguide tenker jeg min forkunnskap har vært sentral. Ut fra erfaring som seniorrådgiver ved Statens barnehus og fordypning i kunnskap som brukermedvirkning, menneskerettigheter og bestemmelser i barnekonvensjonen ved UIA, har jeg gjort en rekke valg som har hatt betydning for utforming og innhold i masterprosjektet.

Jeg har forsøkt å være bevisst min forforståelse og har vært opptatt av at den ikke skal styre mine funn. Jeg har valgt å ha en empiristyrt og utforskende tilnærming til materialet, der funn skal styre teori jeg senere benytter til tolkning og diskusjon i oppgaven. Dette innebærer at jeg i hovedsak har foretatt litteratursøk og fordypning i teori etter analyse av funn. Ved innhenting av empiri har jeg inntatt en lyttende holdning i intervjusituasjonen, der jeg har

ønsket at oppfølgingsspørsmål skulle følge informantens gjengivelse av erfaringer og refleksjoner. Jeg har tatt lydopptak av intervjuene og ved transkribering har jeg benyttet en form der jeg har skrevet ned ord for ord. I analysen har jeg utarbeidet innledende tekstnære kategorier for å ivareta informantenes stemme. Det samme er tilfelle ved presentasjon av funn der jeg benytter sitater fra informantene. Tjora (2018) fremhever at bruk av lydopptak og sitater styrker påliteligheten da informantenes stemme bringes frem til leseren. Samtidig er også valg av sitater styrt av forskeren og det bør redegjøres for hva som følges opp og hva som forbigås. Det er videre viktig å sikre at forskningen er transparent. Her fremheves det at forskere i sin presentasjon og sin rapportering må redegjøre for sin forkunnskap og de valg som gjøres i forskningsprosessen. Videre at leseren gjøres kjent med empiriske data, tolkningen og analyse (Tjora, 2018, s. 83-84).

3.4 Innhenting av data

1) Utvalg og rekruttering

I prosjektet har jeg gjort et strategisk utvalg av informanter. Det innebærer at jeg har henvendt meg direkte til informanter med lang fartstid i arbeidet med familievold. Kriterier ved rekrutteringen var at informantene hadde minst fem års erfaring fra arbeidet med familievold. De skulle ha erfaring fra saker som var varslet politiet og hvor det var igangsatt etterforskning. De skulle også være kjent med saksgang og samhandling rundt tilrettelagte avhør ved Statens barnehus.

Informantene ble forespurt per e-post. Det ble lagt ved informasjon om formålet med studien og samtykkeskjema for deltakelse. Til sammen ble det sendt ut ni henvendelser der seks av disse ble besvart positivt innen prosjektets igangsettelse. I forarbeidet var målet å rekruttere seks informanter.

Utvalget representerer sentrale aktører som samhandler i familievoldssaker som anmeldes og etterforskes. Samtidig tilhører de ulike yrkesgrupper, har ulike roller og skal ivareta ulike samfunnsoppdrag. Jeg ønsket et likt antall representanter fra hver yrkesgruppe. Jeg har gjennomført intervju av to påtalejurister som har ledet etterforskning av familievoldssaker, to seniorrådgivere ved Statlige Barnehus og to ansatte i kommunalt barnevern.

Informantene i studien representerer tre ulike politidistrikt, dette gjelder rådgivere fra Statens barnehus og påtalejurister. To kommunale barneverntjenester er representert.

2) Samtykke og godkjenninger

I forkant av prosjektets oppstart ble det innhentet godkjenning av prosjektet ved Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD). Prosjektet er etisk godkjent av Fakultet for helse - og idrettsvitenskap (FEK). (Vedlegg 1 og 2).

Det ble sendt ut samtykkeskjema med informasjon om bakgrunn og formål med prosjektet, hvem som er ansvarlig og begrunnelse for at informanten er forespurt om deltakelse. Informantene får informasjon om hva det innebærer å delta, at deltakelsen er frivillig og om deres muligheter for å trekke tilbake et eventuelt samtykke. Det beskrives også hvordan informasjonen skal benyttes og hvordan den oppbevares for å ivareta personvernrettigheter og anonymitet. (Vedlegg 3).

Samtlige intervjuer startet med en gjennomgang av forespørsel og samtykkeskjema for deltakelse i prosjektet. Dette for å fange opp eventuelle spørsmål fra informantene. Fire av informantene har signert skriftlig på samtykkeskjemaene. Ved to av intervjuene gjennomført på teams ble samtykkeerklæringen lest opp av intervjuer og bekreftet av informant på eget lydopptak.

3) Gjennomføring av intervjuene, intervjuenes kontekst

Fire av intervjuene ble gjennomført via teams og to ble gjennomført på arbeidsstedet til informantene. Bakgrunn for valg av sted for intervjuet hadde utspring i hensyn til informantenes ønsker, økonomi, ivaretagelse av konfidensialitet og smittevern hensyn. Masterprosjektet er gjennomført i en periode der samfunnet har vært preget av delvis nedstenging i forbindelse med korona. Sentrale myndigheter har vekslet mellom oppfordring og pålegg som å begrense reiser, fysiske kontakter, og en oppfordring til å ta i bruk digitale møteplasser. Det å ikke kunne møte alle informantene fysisk opplevde jeg først som en utfordring. Ut fra tidligere erfaring som informant er det denne konteksten jeg kjenner for gjennomføring av intervju. Jeg fryktet jeg ikke ville oppnå samme nærhet og ha vansker med å skape den trygghet som var nødvendig for å legge til rette for formidling av personlige synspunkt og refleksjoner. Jeg fryktet jeg ville miste muligheten til å fange opp kroppsspråk og nonverbale signaler mellom intervjuperson og informant. Jeg opplever imidlertid at jeg fikk til en god kontaktetablering og samtale også via teams som kanal for intervjuet. Jeg erfarte at også en digital møteplass er et rom, der en på sett og vis møtes ansikt til ansikt. I ettertid har jeg reflektert rundt at jeg i perioden med korona har blitt mer fortrolig med

digitale løsninger og samarbeidsformer, slik at jeg har overvunnet en del av tidligere barrierer med bruk av eksempelvis teams..

Kvale og Brinkmann (2015) diskuterer det kvalitative intervjuet som kontekst. De trekker frem fire aspekter de mener er viktig for konteksten i et forskningsintervju; intervjueren, intervjupersonene, det de kaller for kropp og ikke- menneskers rolle (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 114).

Forhold ved intervjueren og den rolle vedkommende inntar vil være en del av betingelsene for den kunnskapsutvikling som skjer. Det samme vil forhold ved informantene og deres rolle være. Aspektene med kropp og ikke menneskers rolle retter oppmerksomheten mot faktorer som kroppslig kommunikasjon og materielle forhold (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 119-127).

I prosjektet vil forhold som at jeg er ny i rollen som intervjuer, at jeg har bakgrunn fra Statens barnehus og at jeg har kjennskap til flere av informantene fra tidligere arbeid være sider av konteksten som har betydning for kunnskapsutviklingen. Det samme vil være tilfelle for forhold ved informantene. Det at de for eksempel er valgt med bakgrunn i sin erfaring fra familievoldssaker og at de representerer ulike yrkesgrupper. En vektlegging av den kroppslig kommunikasjons betydning kan være at en også registrerer kroppsspråk og «magefølelser» en har underveis i intervjuene. Av ikke materielle forhold vil for eksempel bruk av teams og lydopptak være med å utgjøre konteksten for intervjuet. Det å sette på en diktafon opplevde jeg markerte en inngang i intervjuet der rollene mellom meg og informant ble mer tydelig. Jeg fikk rollen som den som stilte spørsmål og fulgte opp informantens svar, mens informantene blant annet ble de som skulle dele av sine erfaringer og refleksjoner. Totalt er alt dette forhold ved intervjuets kontekst som igjen påvirker den kunnskapsutvikling som skjer.

4) Anonymitet, transkribering og oppbevaring

Alle intervjuene er tatt opp på lyd og senere transkribert ord for ord. Uavhengig av om intervjuene ble gjennomført på teams eller ved et fysisk møte ble det brukt digital opptaker uten nett-tilgang. Minnekort fra diktafon og signerte samtykkeskjema oppbevares i prosjektperioden i låsbart skap hos veileder ved UIA. Det er kun veileder som har adgang til skapet.

I forhold til intervjuet og hva jeg tidligere har skrevet om dets innledende, hoved- og avsluttende fase, er det hovedfasen jeg har valgt å gjøre lydopptak av. I ettertid har jeg erfart at jeg nok kunne ha gjort enda grundigere notater fra særlig innledningen og avslutningen til intervjuene.

Jeg har transkribert tre av seks intervjuer, de øvrige har jeg fått hjelp av en ansatt i Agder politidistrikt til å transkribere. Vedkommende er underlagt taushetsplikt i sin stilling der hun transkriberer tilrettelagte avhør ved Statens barnehus. Hun er gjort kjent med informantens rett på anonymitet og jeg har tilstrebet å selv transkribere intervjuene med mest personsensitive og personidentifiserende opplysninger.

I arbeidet med analyse og funn har jeg oppbevart det transkriberte materialet på passord beskyttet pc. Her er i tillegg navn, stedsnavn og dialekt fjernet eller normalisert for å ikke identifisere informantene. Den ansatte som bidro med transkriberingen har overført transkripsjonene til denne Pc-en og har selv slettet alle opptak og transkripsjoner.

Jeg har gjennomgått det materialet jeg ikke selv har transkribert ved å lese den skriftlige teksten samtidig som jeg har lyttet til lydfilene. Dette for å sikre at jeg blir godt kjent med alt materialet før analyse og tolkning av den skriftlige teksten.

3.5 Etske problemstillinger

Helsinki deklarasjonen setter ramme for gjennomføring av etisk forsvarlig forskning. Sentrale punkter omhandler utfyllende informasjon om studiens hensikt, valg av metode, eventuell finansiering, mulige motstridende interesser, forskerens tilhørighet, mulige fordeler eller ulemper ved deltakelse og eventuelt ubehag studien kan medføre for informantene (Reuter et al., 2018, s. 212). Ved rekruttering av informanter til prosjektet ble det lagt ved skriftlig informasjon om studien sammen med samtykkeerklæring for deltakelse. (Vedlegg 3). Prosjektet er i tillegg godkjent ved NSD og FEK. (Vedlegg 1 og 2).

Jeg har valgt å se på tre etiske problemstillinger som krever bevissthet hos meg i prosjektet; maktforhold mellom intervjuer og informant, ulike dilemma knyttet til å forske på sine egne, og gjengivelse av tredjepartsopplysninger. Punktene som gjelder å forske i egen setting samt tredjepartsopplysninger ble gitt som en tilbakemelding fra NSD ved godkjenning for prosjektet (N. H. Neckelmann, NSD, personlig kommunikasjon, 28. Juli 2021).

1) Maktforholdet mellom intervjuer og informant

Kvale og Brinkmann (2015) beskriver det asymmetriske maktforholdet mellom intervjuer og informant i et kvalitativt dybdeintervju. Det er intervjueren som bestemmer tema, utspørringen bærer preg av en enveisdialog der intervjueren stiller spørsmål og informanten svarer. Intervjuet har som formål å få frem beskrivelser og erfaringer som senere fortolkes og rapporteres. Det er forskeren som har monopol på fortolkningen (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 51-52).

Hvis en legger til grunn at det asymmetriske maktforholdet gjør seg gjeldende for relasjonen intervjuer og informant, blir det viktig at forskeren er bevisst egen rolle og hvordan førkunnskap preger prosjektet fra oppstart til slutt. Jeg har tidligere i oppgaven vært innom flere etiske aspekter ved forskning som informert samtykke, anonymitet, oppbevaring av datamateriale, personvern hensyn, bevissthet rundt forforståelse og tolkning samt gjengivelse av funn. Alle disse punktene vil være utslagsgivende for forskningens kvalitet. Jeg har forsøkt å reflektere over dette gjennom hele mitt arbeid for å ivareta forskningens reliabilitet og validitet.

2) Å forske på sine egne

NSD fremhever på sine nettsider forhold en bør være oppmerksom på når en forsker på egen arbeidsplass. Det gjelder punkt om frivillig deltakelse, dobbeltrolle som forsker og kollega, tilgang til opplysninger fra rollen som ansatt og taushetsplikt, samt taushetsplikt i rollen som forsker (NSD, 2022).

Jeg er per i dag ikke ansatt ved Statens barnehus. Det betyr at jeg ikke inngår i samarbeid med påtalejurister, barnevern og rådgivere på barnehus på samme måte som ved konteksten jeg er opptatt av i prosjektet. Jeg tenker dette likevel er forhold jeg må være oppmerksom på. Jeg har blant annet gjort et strategisk utvalg av informanter i prosjektet. Dette er personer jeg har en relasjon til gjennom flere års erfaring fra tidligere arbeid. Denne relasjonen kan være med å skape tillit og åpne opp for informasjon da informantene kjenner til at jeg i rollen som forsker også har erfaring fra feltet og sakenes kompleksitet. NSD fremhever at denne relasjonen kan være ett dilemma da prosjektets frivillighet kan svekkes. Det kan være vanskeligere å si nei til deltakelse. Jeg har valgt å løse dette i form av å sende ut en forespørsel om deltakelse per e-post til informantene. Vedlagt fulgte informasjon om studien og dens frivillighet. Jeg har i denne sammenheng vurdert det som enklere å ta en avgjørelse ut

fra skriftlig informasjon og ved en skriftlig forespørsel, kontra om jeg hadde henvendt meg per telefon eller ved ett fysisk møte der skriftlig informasjon og samtykke ble innhentet. Angående min tilgang til informasjon fra tidligere arbeid tenker jeg det er viktig å være bevisst at jeg ikke gir ut informasjon og drøftelser som var ment for internt bruk eventuelt er taushetsbelagt. Det samme gjelder for rollen som forsker der jeg har en taushetsplikt som skal ivareta informantenes personvern og konfidensialitet ved eventuelt senere samarbeid.

3) Tredjepartsopplysninger

I intervjuene ønsker jeg at informantene skal formidle av sin erfaring fra arbeid med familievoldssaker som er meldt til politiet og der det pågår en etterforskning. Dette er forhold som er underlagt taushetsplikt og hvor det ved bruk av eksempler er viktig at en ikke oppgir navn eller andre personidentifiserende opplysninger. I tilbakemelding fra saksbehandler i NSD ble jeg gjort oppmerksom på dette og at en mulig løsning var å påminne informantene om deres taushetsplikt ved intervjuets oppstart (N. H. Neckelmann, NSD, personlig kommunikasjon, 28. Juli 2021). Dette forsøkte jeg å gjøre i innledningen med informantene. Ved gjennomgang av lydfiler og transkribering kan jeg ikke se at noen av deltakerne har kommet med eksempler der enkeltpersoner kan identifiseres.

4.0 ANALYSE

I kapittel fire vil jeg gi en begrunnelse for bruk av Braun og Clarkes tematiske analyse (2006), og beskrive valg jeg har tatt i de ulike fasene av arbeidet. Min presentasjon følger Braun og Clarkes inndeling av analysen i seks faser. Fremstilling følger fasene kronologisk fra start til slutt, men i arbeidet har jeg beveget meg mellom fasene avhengig av analyseprosessen, og etter som jeg har blitt bedre kjent med datasettets innhold. Tematisk analyse følger ikke en lineær prosess, men vil bevege seg frem og tilbake mellom fasene og det totale datasettet, koder, tema og meningsenheter (Braun & Clarke, 2006, s. 86).

4.1 Tematisk analyse

For å analysere datamaterialet er Braun og Clarke (2006) sin tematiske analyse brukt til å identifisere sammenhenger, mønstre, likheter og ulikheter på tvers av datasettet.

Braun og Clarke (2006) fremhever at analyseprosessen innebærer flere valg. Forskeren må ta stilling til hva en mener er et tema i datasettet, hvordan skal en identifisere hoved- og mer underordnede tema, om en skal følge en induktiv eller deduktiv tilnærming, ha en semantisk eller latent forståelse og om en skal foreta en deskriptiv eller fortolkende tematisk analyse (Braun & Clarke, 2006, s. 83-85).

Jeg har valgt å ha en induktiv tilnærming til analyseprosessen. Jeg vil innhente kunnskap mest mulig åpent, ved å ta utgangspunkt i informantenes virkelighet. Teori jeg senere velger vil være inspirert av funn i datasettet. I tillegg har jeg i metoddelen presentert at jeg har en fenomenologisk – hermeneutisk tilnærming. Analyseprosessen blir en mellomting mellom å være deskriptiv og innholds orientert, og fortolkende der jeg tolker mening og forståelse for å få en innsikt i intervjuenes latente innhold. Med utgangspunkt i den hermeneutiske sirkel har jeg beveget meg fra deler til helhet både i det enkelte intervju, men og i datasettet som helhet.

4.2 Fasene i tematisk analyse og egen analyse av datamaterialet.

1) Helhetsinntrykk, bli kjent med data

Braun og Clarke (2006) er opptatt av at forskeren i første fase skal gjøre seg godt kjent med det totale datasettet (Braun & Clarke, 2006, s. 87-88). Jeg har gjennomført alle intervju i prosjektet enten ved fysiske møter eller via digital løsning. Det ble gjort innledende notater av refleksjoner tilknyttet intervjuene.

Jeg har valgt å transkribere intervjuene med en skriveform hvor intervjuene ble skrevet ned ord for ord. Jeg har sjekket transkripsjonen mot lydopptak og har hatt en ekstra grundig gjennomgang av de intervjuene jeg har fått ekstern hjelp til å transkribere. I tillegg til å lese transkripsjonene gjentatte ganger jeg har valgt å skrive resyme av hvert intervju for å gjøre meg kjent med hoved budskapet til den enkelte informant. Jacobsen (2015) refererer til begrepet annotering og at annotering er en viktig del av analysen. Dette blir beskrevet som ett kort sammendrag som inneholder informasjon som hvem en har snakket med, når og hvor intervjuet er gjort, informantens svar i forhold til intervjuguide, særlig interessante tema i intervjuet og eventuelt nye tanker intervjuet ledet til (Jacobsen, 2015, s. 205).

Som et ledd i å gjøre meg kjent med datasettet valgte jeg også å samle svar fra alle informantene rundt tema i intervjuguiden. Jeg opplevde slik at jeg ble kjent med data settet på en ny måte ved at jeg da fikk se hva informantene hadde uttrykt om eksempelvis barns beste

på tvers av alle intervju. Hele tiden hadde jeg problemstillingen nedskrevet og som et vedlegg til min lesning og nedskrivning av data.

2) Utvikling av koder

Braun og Clarke (2006) beskriver at andre fase innledes etter at en har gjort seg kjent med datasettet og har dannet seg en foreløpig formening om hva materialet inneholder og hva en finner interessant. Koding innebærer å identifisere trekk ved data som er aktuell for problemstillingen og som kan være et første steg mot å lete etter mønstre i data (Braun & Clarke, 2006, s. 88).

På dette stadiet gikk jeg tilbake til mine opprinnelige utskrifter av intervjuene og leste disse på ny. Jeg brukte markørpenn og skrev i margin ulike koder på meningsenheter jeg fant relevant for problemstillingen. Denne prosessen gjentok jeg der kodesettet etter hvert ble mindre ved at jeg lagde koder som var «bredere» og inkluderte flere av de innledende kodene. Ved kodingen var jeg bevisst min egen forforståelse og viktigheten av at kodingen representerte meningsenhetene i datasettet.

3) Lete etter tema

Johannessen et al. (2018) beskriver tema som en gruppering av data med viktige fellestrekk. De beskriver videre at tema til sammen skal besvare forskningsspørsmålet vårt. I prosessen med å utvikle tema går vi fra å se etter interessante meningsenheter i datasettet, til å knytte dette til koder som igjen samles i mer overordnede tema. Hele tiden blir dette knyttet til problemstillingen og målet om å besvare denne. I noen tilfeller vil dette også innebære en endring i problemstillingen (Johannessen et al., 2018, s. 279-280).

I mitt prosjekt ble problemstillingen utarbeidet forut for intervju og har ikke vært endret underveis i prosessen.

Braun og Clarke (2006) beskriver fase tre som arbeidet med å gå fra en lang liste med koder hentet fra det totale datasettet, til å sortere koder som har en forbindelse i mer overordnede tema (Braun & Clarke, 2006, s. 89).

I denne studien ble det brukt tankekart for å samle koder hvor det framgikk en sammenheng. Noen koder fikk plass i ulike tanke kart andre ble stående igjen som mer enslige koder som ikke passet inn i noe mønster på tvers av datasettet eller i det enkelte intervju.

I analysen av temaet saksbehandling ble jeg stående igjen med koder som i større grad beskrev samhandling eller mangler ved samhandling. Koder her var for eksempel; bedre samarbeid, å bli styrt, teller ikke, flerfaglig diskusjon, samrådsmøte og mer. Det opprinnelige temaet saksbehandling ga på dette tidspunkt også opphav til temaet samhandling.

To andre tema som ble formulert var barns beste, og barns rett til medbestemmelse. Dette da de vurderes som sentrale for å besvare problemstillingen, men og da mye av spørsmålstilling i intervjuguide og informantenes svar ga opprinnelse til koder det var naturlig å samle rundt disse temaene.

4) og 5) Revurdere tema, definere og navngi tema

I fase 4 revurdering av tema beskriver Braun og Clarke (2006) at en gjennomgang og revurdering av kandidat tema. Noen tema kan gå ut med bakgrunn i manglende støtte i data, andre kan bli slått sammen da de har likt meningsinnhold eller kan bli delt opp i flere tema (Braun & Clarke, 2006, s. 91). Jeg har under siste del av fase tre beskrevet hvordan temaet saksbehandling også ga opprinnelse til temaet samhandling.

Fase 5 definering og navngivning av tema starter når en har et tilfredsstillende tematisk kart over data. Nå starter prosessen med å identifisere essensen i tema og bestemme hvilke aspekter hvert tema inneholder (Braun & Clarke, 2006, s. 92).

I disse fasene beveget jeg meg mellom å se på det enkelte intervju, koder, tema og meningsenheter, til å se på helheten av datamaterialet og koder, tema og meningsenheter i øvrige intervju. Alt mens jeg vurderte problemstilling og hvordan jeg ut fra mitt data sett best kunne besvare den. Jeg endte opp med fire overordnede tema som igjen er delt opp i ulike undertema for å konkretisere og eksemplifisere.

6) Rapport

Fase 6 omhandler den endelige analysen og nedtegningen av en rapport fra den tematiske analysen, sentralt her er studiens validitet (Braun & Clarke, 2006, s. 93).

I masterprosjektet vil kapittel 6 og 7, funn og diskusjon av funn representere rapporten der resultatet fra analysen og funn i datasettet diskuteres opp mot valgt teori. Her vil jeg også komme inn på studiens validitet og reliabilitet.

5.0 FUNN

I kapittel 5 gir jeg en presentasjon av funn i undersøkelsen. Med utgangspunkt i problemstilling og analyse har jeg endt opp med fire overordnede tema;

- Barns beste, et overordnet hensyn med flere betydninger.
- Å balansere barnevernets arbeid med en politietterforskning.
- På akkord med barns rett til medbestemmelse av hensyn til straffesak.
- Samhandling og tverrfaglighet eller segregert arbeid i ulike faser.

Hvert tema er igjen inndelt i undertema der jeg utdyper og gir konkrete eksempler.

Informantenes opplevelser, erfaring og stemme blir trukket frem gjennom sitat fra intervjuene.

Informantenes tilbakemeldinger knyttet til de ulike tema er mer sammenfallende innad i egen profesjon enn på tvers av yrkesgruppene representert i prosjektet. Jeg har derfor valgt å samle svar fra de ulike informantene ut fra deres profesjonstilhørighet. Dette er en form som følger presentasjon av funn rundt alle fire hovedtema.

5.1 Barns beste, et overordnet hensyn med flere betydninger.

Alle intervjuene innledes med spørsmål om hva informantene legger i prinsippet om barns beste knyttet til arbeid i familievoldssaker. Informantenes svar indikerer at flere opplever begrepet komplekst og utfordrende å definere. Barns beste blir beskrevet som et overordnet begrep, men også som et konkret hensyn som tas i hver enkelt sak. Det gjøres vurderinger av hva som er det enkelte barns beste på alle nivå av informantenes saksbehandling.

Informantene beskriver at ulike faglige utgangspunkt, lovverk og samfunnsoppdrag påvirker hva de legger i begrepet. Dette gir seg utslag i forskjellig saksbehandling av familievolds

saker. Barns beste vurderinger i barnevernets arbeid tas innenfor barnevernets rammebetingelser, lovverk og rutiner for saksbehandling. Perspektivet kan se annerledes ut for en påtalejurist som vurderer hensynet til barns beste i forhold til føring av straffesak og håndtering av lovbrudd mot barn. Saksbehandlingen til rådgiverne ved Statens barnehus utgjør et tredje perspektiv, der saken ofte starter med forberedelser av et tilrettelagt avhør. Her vurderes barns beste i forhold til gjennomføring og tilrettelegging av avhør, og oppfølging av barnet i ettertid.

Kompleksiteten ved begrepet barns beste.

Påtalejuristenes definerer barns beste som et overordnet begrep og et hensyn de må ha med seg ved saksbehandling av straffesaker. Innholdet i begrepet beskrives som komplisert. Begrepet rommer flere forhold som samlet utgjør et bakteppe for de vurderinger som tas i den enkelte sak. Begge påtalejuristene kommer inn på at vurdering av barns beste i en konkret avhørssituasjon kan komme i konflikt med hensyn til oppklaring av straffesak. Det blir da en avveining mellom at tiltak en gjennomfører ikke ivaretar hensynet til barns beste her og nå, men at utfallet det å forhindre vold gjennom å påtale straffbare handlinger, vil kunne være til barnets beste på sikt.

Påtalejurist 2;

«.. når jeg prøver å ha med meg barnets beste begrep, så går det opp imot at en etterforskning er jo mange ganger til gunst for barnet selv om det påfører barnet ubehag. Så da har en jo et etisk dilemma, det er kanskje ikke barnets beste i situasjonen her og nå for det påfører barnet ubehag, men på lang sikt vil det kunne være til barnets beste fordi du får endret ulovlige handlinger, straffbare handlinger, altså får forhindret på ett vis at barnet er utsatt for straffbare handlinger».

Påtalejurist 1;

«(..)Så da kommer dette med barnets beste og oppklaring av straffesak, da kan det kanskje komme sånn litt i konflikt».

I forhold til svar fra ansatte i barneverntjenesten knytter de begge vurderingen av barns beste til å snakke med barn, få frem barnets stemme og lytte til hva barnet selv tenker om sitt beste. Barnets rett til å bli hørt blir en viktig del av det å vurdere barnets beste, avhengig av barnets alder og modenhet. Informantene kommer videre inn på at barn skal vokse opp i trygghet, at

en barndom fri for vold er til barnets beste. For barneverntjenesten er vektleggingen av å sette inn tiltak for å stoppe vold det primære.

Ansatt i barneverntjenesten 4;

«Altså det jeg tenker på er egentlig å få frem barnets stemme, hva barnet selv tenker om sitt beste, (...). Selvfølgelig veldig avhengig av alder, men jeg tenker jo at barn til ganske lav alder har mye tanker om hva de ønsker seg, og hva de ønsker seg annerledes. Så for oss så er det viktig å få frem den stemmen. Og legge den til grunn egentlig, sånn hvis den ikke er helt motstridende i forhold til hva vi tenker. (...) Vi må være trygge på at de er trygt nok ivaretatt».

Ansatt i barneverntjenesten 3;

«Vi skal sette inn riktig tiltak for å avhjelpe og stoppe eventuell pågående vold. (...) Men jeg tenker at barn generelt skal vokse opp i et hjem som er fritt for vold. Det tenker jeg, det er barns beste».

Informantene fra barnehusene er også innom begrepets kompleksitet og rom for tolkning. De knytter barns beste til barnets rett til å bli hørt, og til å undersøke hva barnet selv ønsker. De poengterer videre at de som fagpersoner likevel sitter med en merkunnskap som benyttes i vurderingen av barnets beste. En av rådgiverne fremhever viktigheten av at barn skal få tilstrekkelig informasjon til å skjønne sammenhenger og få en forståelse av hva de er med på. Rådgiverne ved barnehusene kommer også inn på barns beste som en lovfestet rettighet.

Rådgiver barnehus 5 sier;

«Nei, jeg tenker jo at vi har et ansvar, for i enhver sak å vurdere om det vi holder på med er til barns beste. (...). Og så tenker jeg at i det, så ligger det en ganske stor grad av å prøve å undersøke og finne ut av hva barnet selv vil. Men vi sitter jo også med en del mer kunnskap som vi er forpliktet til å bruke når vi gjør den vurderingen».

Rådgiver barnehus 6 sier;

«Barns beste er sånn sett regulert i barnekonvensjonen, men den kan tolkes på forskjellig vis og det hører vi også når vi diskuterer med jurister og med barnevern og for så vidt barnehus. (...). Jeg har vel et sånt overordnet perspektiv på at barn både

skal bli hørt, men ikke minst at barn må få tilstrekkelig kunnskap til å skjønne sammenhengen med det som skjer».

Ulike perspektiver gir ulik retning på saksbehandling.

I intervjuene blir informantene spurt om hvordan de ivaretar at hensynet til barns beste blir retningsgivende for arbeidet. Informantenes svar gir et bilde av at hver instans gjør sin selvstendige vurdering av barns beste i møte med familievoldssaker. Vurderingen påvirker igjen saksforløp og arbeid i saken. Instansene opplever de har ulike roller der deres vurdering av saken blir tatt ut fra ett perspektiv knyttet til de oppgaver de skal ivareta.

Før varsel til politiet beskriver informantene fra barneverntjenesten at det gjøres en barnefaglig vurdering. En melding til barnevernet om at et barn har vært utsatt for vold, fører ikke direkte til et varsel til politiet. Barneverntjenesten har etablert rutiner for behandling av voldssaker, de vurderer saken og eventuelt varsel etter en rekke fastlagte kriterier. I mange voldssaker blir det vurdert som tilstrekkelig med hjelpetiltak for å stoppe volden. Det vurderes å være til barnets beste at saken håndteres av barneverntjenesten og i samarbeid med familien, der en ikke varsler politiet om de straffbare handlingene.

Ansatt i barneverntjenesten 3;

«Alvorligheten, hyppigheten, mengden, pågående. Er det muligheter å avhjelpe med hjelpetiltak? Har dette vært et tema før»?

«Det er mye fokus på vold, og det har gått fra nesten ikke anmelde, til å anmelde nesten alt for mye, hvor vi nå beveger oss, vi ønsker å varsle om de riktige sakene. Og noen ganger så er det grunnlag for å varsle, men på grunn av sakens art og til barnets beste, så er det ikke hensiktsmessig å varsle».

Ansatt i barneverntjenesten 4;

«... det kommer an på graden av vold og det kommer an på varigheten, om det har vært en enkeltstående hendelse eller om det på en måte er noe som er vedvarende».

«Og i de sakene hvor vi anmelder eller sender varsel om mulige straffbare forhold, så starter vi en lukket undersøkelse og da avventer vi litt i forhold til politiet før vi snakker med barna».

Informantene fra barnevernet beskriver begge sammenfallende rutiner avhengig av om det er en åpen undersøkelse i regi av barnevernet, eller en lukket sak der en har sendt varsel og avventer politiets håndtering av saken.

Ved varsel til politiet gjøres det en vurdering av påtalejurist om saken skal etterforskes, der et etterforskningsskritt er det tilrettelagte avhøret av barnet. Påtalejuristene henviser til deres samfunnsoppdrag og føringer fra riksadvokaten der hovedregelen er at familievoldssaker skal påtales. Det blir vektlagt at samfunnet og barn som gruppe er tjent med at vold påtales og straffeforfølges, i tillegg til at det kan være det beste for det enkelte barn.

Juristene gjør likevel en vurdering av den enkelte sak, der de unntaksvis kan benytte påtaleunntatelse når det vurderes å være til barnets beste. Dette kan gjøres i saker barnevernet har arbeidet med og hvor det rapporteres en positiv utvikling i perioden før saken skal føres for retten.

Påtalejurist 1;

«... oppdraget til politiet og påtale er jo egentlig å skulle ta stilling til om vi skal gå så langt som at vi skal prøve å få noen straffet for eventuelt vold mot barn. Og oppdraget vårt er jo helt klart at vold mot barn det er jo ikke lov, det skal straffes. (...) men så har vi jo virkemidler i politiet som kanskje, altså vi har noe som heter påtaleunntatelse for eksempel i straffeprosessen. I utgangspunktet så sier riksadvokaten at vi skal ikke bruke påtaleunntatelser (...) i familievoldssaker for det at det skal påtales».

Påtalejurist 2;

«... Så jeg tenker at straffesaker skal som prinsipp etterforskes, det er viktig at en ikke tillater familievold i samfunnet. For det er et kjempe samfunnsproblem og vi skal ikke være for redd til å etterforske disse sakene heller. Men vi må prøve å tilrettelegge så vi ikke påfører barnet ytterligere skader, traume med vår etterforskning».

Når det er tatt en beslutning om å igangsette etterforskning og tilrettelagt avhør av barnet, kobles rådgiverne fra barnehusene på saken. Informantene fra barnehusene påpeker at de i mindre grad har innflytelse på vurderingen om det er til barnets beste at ett avhør blir gjennomført. De må stole på de avveininger barnevern og politi har gjort tidligere. Det formidles en opplevelse av at etterforskningen fortsetter uavhengig av innvendinger i samrådsmøte, og at de ikke alltid opplever gjennomføringen av avhør å være til barnets beste.

Rådgiver barnehus 5:

«jeg må jo også innrømme at mange ganger så tenker jeg sånn innerst inne, at det kan være andre ting som er barns beste, men at ikke jeg står i posisjon til å på en måte bidra til noe mer enn det jeg klarer. Jeg bestemmer jo ikke i sakene, så da tenker jeg at da er mitt ansvar å gjøre så godt jeg kan i forhold til å opplyse og ja, saken på barnet sin vegne så godt som mulig».

«Men vi sitter jo med forskjellige arbeidssko på oss. (...) og vi sitter også med veldig forskjellig informasjon og veldig forskjellig ansvar. (...) hvis barnevernet har meldt en sak til politiet, så tenker jeg, da må jeg stole på at de har gjort sine vurderinger om at det er barnets beste. Og så hvis politiet (...) velger å etterforske det som en straffesak, så tenker jeg de må ha hatt barnets beste vurdering med seg ...».

Rådgiver Barnehus 6:

«Familievoldssaker, (...) vi vet jo ikke hva som er gjort i forkant av en anmeldelse, så vi kommer jo inn når saken er anmeldt og da går det berømte toget som politiet bruker å si. Da starter etterforskningen».

Informantene fra barnehuset blir innenfor denne rammen opptatt av å tilrettelegge slik at avhør og oppfølging i ettertid blir vurdert med bakgrunn i hensyn til barnets beste. En av dem sier:

Rådgiver Barnehus 6:

«... det å gi informasjon, det at barn skal vite hva vi skal snakke om, det tenker jeg er kjempeviktig, for å trygge barnet i settingen på Barnehus. Og så kan jeg selvfølgelig si en del om det som skjer etterpå i oppfølging og behandling, men det blir mer i samarbeid med barneverntjenesten da».

5.2 Å balansere barnevernets arbeid med en politietterforskning.

Alle informantene beskriver kompleksiteten av å ivareta barnevernets oppgaver parallelt med hensyn til etterforskning og pågående straffesak. Informantene tegner ett bilde av en kontinuerlig avveining mellom hensynet til barnevernets og politiets samfunnsoppdrag og hva som er til barnets beste i den konkrete sak.

Åpenhet, samarbeid og tillit versus varsel til politiet og bevissikring

Informantene fra barnevernet beskriver at de i mange tilfeller opplever det problematisk å sette til side egne verdier som åpenhet og samarbeid med foreldre. Dette er verdier de mener er avgjørende for å skape tillit og igangsette frivillige hjelpetiltak. De opplever at deres arbeid blir satt på vent, og at de ikke kan være åpne om en anmeldelse med barn og familier. Dette sammen med erfaring om at et stort antall saker henlegges, gjør at de stiller spørsmål ved om en anmeldelse er hensiktsmessig i forhold til ivaretagelse av barnet. I enkelte tilfeller medfører vurderingen at de ikke varsler politiet. Erfaring med å involvere politiet er imidlertid todelt. Et varsel kan være en barrierer for samarbeid og frivillige tiltak, men kan også bidra til at barnevernet kommer i posisjon ovenfor familien da alvoret tydeliggjøres.

Ansatt i barnevernet 3;

«Det er todelt, (...) Noen ganger opplever vi at politisaken gjør at vi kommer i posisjon, fordi at de forstår alvorligheten (...) Men tror nok flere ganger at det kommer, det blir så voldsomt og så blir det lite i andre enden (saken henlegges) og da kan det også ødelegge at vi kan egentlig komme inn med noen hjelpetiltak, fordi det er jo frivillig».

Ansatt i barnevernet 4;

«Det er vanskelig, men så er jo politiet også tydelig på at vi må gjøre våre vurderinger, men samtidig så må vi jo ikke gjøre noe som forkludrer etterforskningen. Så når vi (...) åpner en undersøkelse, så sier vi ikke nødvendigvis at vi har sendt anmeldelse til politiet. Og det føles vanskelig, fordi at en går inn i en kontakt med en familie, litt sånn bak ryggen på de på en måte, (...) for jeg tenker det har noe med samarbeidsklimaet å gjøre og tillitten til oss».

Også rådgiverne ved Statens barnehus og påtalejuristene ser dette dilemmaet ved barnevernets videre arbeid, men det oppleves imidlertid vanskelig å håndtere sakene på en

annen måte. En skal ivareta barnas mulighet til å fortelle uten påvirkning, dette for å avdekke vold og gi beskyttelse.

Rådgiver barnehus 6;

«Men hvis barn har fortalt om gjentatt, eller voldsomme voldsopplevelser hjemme. Så må tenker jeg politiet aksjonere sånn som vi gjør i dag. Det betyr at barn hentes på skolen og tas til barnehuset med tilstrekkelig informasjon og foresatte avhøres da mens barnet er på barnehuset for å se stemmer historiene overens».

Rådgiver barnehus 5;

«(...) så er det jo masse erfaringer fra tilbake i tid, (...) som gjør at man på en måte ikke kan gjøre foreldrene og barna kjent med at man skal ha avhør. (...) Så da har man jo i større grad valgt, ikke sant, å gå til en aksjon hvor man avhører foreldre samme dag som barna, og at ikke det er kjent, sånn at barna ikke skal være påvirket(...). Og det er jo til barns beste kan man si, men så fører jo det så mye med seg, som gjør at det blir så komplisert».

Påtalejuristene tar opp utfordringen med å etterforske i saker der barnevernet har hatt en åpen undersøkelse i familien. Der dette mange ganger fører til at selve straffesaken vanskelig lar seg gjennomføre. Det er imidlertid forståelse for at dette noen ganger er nødvendig og til barnets beste.

Påtalejurist 1;

«De (mistenkte foresatte) har kanskje fått tid til å forberede barna sånn at det å ta barn da inn i tilrettelagte avhør etterpå, det vil ofte, for det første sånn bevismessig, du har ødelagt barnas forklaring som bevis. Også er det vel også kanskje noen ganger så tenker en at det nesten er ett nytt overgrep å da skulle ta barna inn igjen, og så sette de i den skvisen hvor de kanskje har blitt instruert av foreldrene da om at dere skal aldri si noe og så kommer de inn til oss og så skal de prøve å holde maska hos oss».

Påtalejurist 2;

«En opplever i noen saker dessverre hvor barnevernet har forsøkt å løse familieproblemer selv. Og det er i utgangspunktet bra det er jo jobben, (...) også er

liksom alle er pratet med opptil flere ganger også funker det ikke, volden fortsetter og så kommer saken til oss. (...) da er det vanskelig å få frem en etterforskning».

Minsteinngrepsprinsipp, det biologiske prinsipp og spørsmålet om beskyttelse.

På spørsmål om hvordan de ansatte i barneverntjenesten ivaretar at hensynet til barns beste blir retningsgivende for yrkesutøvelsen, sier en av dem at det nå gjøres mer forarbeide i sakene. Dette for å sikre at de «riktige» sakene varsles til politiet. Samme informant opplever at barnevernet tidligere hadde en tendens til å flytte barn i voldssaker, der målet nå beskrives som å få ned antall hasteflyttinger. Flytting blir i seg selv vurdert som belastende for barnet.

Ansatt i barneverntjenesten 3;

«At vi hadde en tendens til å haste flytte med en gang det var voldssak, så hasteflyttet vi. Og barn sier det det er veldig belastende».

Senere i intervjuet på spørsmål om lovverk, minste inngrepsprinsipp og det biologiske prinsipp kommer informant (3) tilbake til at minste inngrepsprinsipp har høyt fokus og at det har noe å si for hvilke tiltak som settes inn. Det biologiske prinsipp knyttes til å undersøke muligheter i nettverket til barnet.

Ansatt i barneverntjenesten 3;

«Fokus på minsteinngrepsprinsippet er høyt akkurat nå, det har vært det hele tiden og det har også noe å si med hvilke tiltak vi setter inn. Om vi hasteflytter eller om vi kan avhjelpe på annen måte. (...) Når det gjelder biologiske prinsippet, (...) utgangspunktet er jo at man tenker, hvis vi kan finne løsninger i nettverket så vil det stort sett være alltid bedre for barna».

På spørsmål til informantene om de opplever motsetninger mellom egne og samarbeidsparters vurderinger av barns beste kommer flere inn på beskyttelse av barnet etter avhøret og spørsmål om barnet skal tilbake til hjemmet. Påtalejuristene referer til saker som de etter strafferettens rammer vurderer som alvorlig, men der barnevernet ikke tenker det er grunnlag for å plassere barnet.

Påtalejurist 1;

«... så mener jeg at her er det så grove ting eller det er jo så alvorlig det som har skjedd at jeg mener at dere kan jo ikke sende barna hjem. (...) Så der er det jo en sånn motstrid i forhold til hva da jeg tenker kanskje er barns beste og hva som barnevernet tenker er barns beste».

«og da kan jeg jo stille meg spørsmålet (...), det der barns beste hvor kom det hen, forsvant plutselig bare det»?

Påtalejurist 2;

«... jeg sa at jeg kan ikke skjønne annet enn at disse barna må jo vekk de kan ikke bo hjemme. (...) men da ble det ordentlig oppvask i ettertid på at jeg skulle ikke blande meg inn i den vurderingen der (...)».

«... men jeg må også stole på at barneverntjenesten tar gode vurderinger opp mot barnet om det bør bli hjemme eller ei».

Dette er ett tema som også kommer opp i intervjuene med barnehusansatte og barnevern.

Rådgiver barnehus 6;

«.. men min forståelse av barns erfaring med vold er at de er utviklingstraumatisert, mens noen barneverntjenester tenker at det biologiske prinsippet står noen litt sånn fast ved, barn skal vokse opp hos foreldrene og vi må prøve hjelpetiltak først».

Ansatt barneverntjenesten 3;

«Men det er nok veldig ofte i forbindelse med saker på barnehuset hvor det har vært endel uenighet, med tanke på om det er forsvarlig om barnet skal hjem».

«... Jeg lurer på om det har noe med det med å lene seg tilbake og stole på den andre etatens vurderingsevne. Faglig kompetanse til å gjøre selvstendige vurderinger. Fordi at det skal ganske mye til for barnevernstjenesten å haste flytte».

5.3 På akkord med barns rett til medbestemmelse av hensyn til straffesak.

Ulike ansvarsområder gir ulik tilnærming til medbestemmelse ved familievoldssaker.

I intervjuene blir informantene forespurt hva de legger i barns rett til medbestemmelse og hvordan dette ivaretas i arbeidet med familievoldssaker. Svarene fra informantene gir et innblikk i ulik praktisering av medbestemmelse avhengig av oppgaver og ståsted.

De ansatte i barneverntjenesten trekker frem at samtaler med barn er viktig i barnevernets undersøkelse.

Ansatt i barneverntjenesten 4;

«Vi snakker alltid med barn. Vi legger alltid til rette for å ha samtale med barn alene. Og det får vi stort sett til, det er veldig få som motsetter seg at vi skal snakke med barnet».

Ansatt i barneverntjenesten 3;

«Barns medvirkning det er veldig fokus på det. Det går ikke an å ha liksom noe uten at du har sjekket ut med barna, snakket med barn og få frem de sin stemme».

En av de ansatte i barnevernet forteller at spørsmål som vedrører varsel til politiet kan bli tatt opp med de eldste barna, der deres stemme vektlegges. De yngre barna oppleves ikke å ha noen reel medvirkning i sakene som varsles.

Ansatt i barneverntjenesten 4;

«Når det er små barn så tar vi ikke de med på råd i forhold til om det skal anmeldes eller ikke. Ungdommer så gjør vi ofte det, at vi snakker med dem og sier noe om hva vi tenker (...) sånn at de sin stemme også kan komme med i det, i forhold til anmeldelse. Noen ganger så velger vi å ikke anmelde, fordi at dette store barnet tenker at det ikke vil være hensiktsmessig».

I forhold til politiets gjennomføring av tilrettelagte avhør i saker der barnet bor sammen med den mistenkte, beskriver de ansatte i barnevernet at barnet ikke har noen medbestemmelse ved prosessen forut for avhør. Dette som en kontrast til barnevernets undersøkelse og arbeid i familievoldssaker.

Ansatt i barneverntjenesten 4;

«Ja, altså jeg opplever nok at barn har mindre medbestemmelse i saker som omhandler vold, spesielt i de sakene som er blitt varslet til politiet. For da blir de satt litt til side og vi opplever vel også at vi blir satt litt til side, litt sånn på vent til politiet får gjort sine nødvendige (...) skritt».

«.. vi ønsker jo å være åpne med barnet og snakke med barnet om det (som skal skje). Politiet henter jo barnet ute, (...) de (barna) har ingen medvirkning, annet enn hvis de stritter veldig imot og ikke vil, så kan en jo ikke tvinge de med».

Rådgiverne ved Statens barnehus beskriver det å ivareta barnets medbestemmelse forut for avhør, som komplisert da det kan sette barnet i en vanskelig situasjon. Videre at det ikke er alle bestemmelser de tenker det er riktig at barn skal ta stilling til, selv om det er situasjoner de mener barn kunne vært mer involvert. En av dem kommer også inn på at barns rett til medbestemmelse kan komme i konflikt med barns rett på beskyttelse, begge viktige prinsipper i barnekonvensjonen.

Rådgiver ved Barnehus 5;

«Men så vet vi jo også at det er noen saker, (...) man har kanskje prøvd å ta ungene med på mer råd. Så er det veldig vanskelig for de å holde tett om det hjemme, og da kan de jo få ganske, bli utsatt for ganske alvorlige ting, så det er jo også en avveining som må tas».

Rådgiver ved Barnehus 6;

«Og så står man jo også i et kryss punkt (...) at barnekonvensjonen skal ivareta at barns medbestemmelse og barns stemme skal høres, men barnekonvensjonen skal også beskytte. Sånn at det, artikkel 19 den er jo klar på at staten skal beskytte barn mot vold og da er det av og til sånn at disse perspektivene i barnekonvensjonen, de kan i seg selv være litt sånn på kollisjon, ut ifra hvordan vi tolker det».

En av påtalejuristene tar opp at hensyn til bevissikring og straffesak, kan begrense barns medbestemmelse forut for det tilrettelagte avhøret. Videre påpekes dilemma som at barnet kan utsettes for press eller blir satt i en vanskelig situasjon ved å ha kjennskap til politiets etterforskning.

Påtalejurist 2;

«I forkant av ett avhør så begrenser det seg jo ofte litt opp imot bevis sikring».
«(...) hvis man på forhånd varsler barnet om at det skal inn i avhør å forklare seg ufordelaktig mot sine foreldre så vil det være svært uheldig av flere årsaker. (...) barnet skal leve sammen med disse foreldrene (...). Og for de å være hjemme og vite at de skal inn i avhør og samtidig være sammen med sine omsorgspersoner, det setter barna i en veldig uheldig skvis tenker jeg».

5.4 Samhandling og tverrfaglighet eller segregert arbeid i ulike faser.

Utvikling

Samtlige informanter beskriver at opprettelse av Statlige barnehus og etablering av en samarbeidsarena rundt familievoldssaker, har medført en endring i håndtering av sakene. Videre at det har pågått en kontinuerlig utvikling av instansenes arbeid de siste årene. Det refereres til at utviklingen har medført lovendringer som bestemmelser for tilrettelagte avhør i straffeprosessloven (1981) § 239. Utarbeidelse av nye retningslinjer for samhandling mellom politi og barnevern ved bekymring om vold og seksuelle overgrep, og utvikling av interne rutiner i arbeidet hos den enkelte instans. Informantene beskriver økt bevissthet rundt hvordan en skal møte familievoldssaker på eget arbeidssted.

Påtalejurist 2;

«Vi hadde jo en lovendring i 2015. Og det var jo nettopp for at en kanskje så at avhørene av barna, det kunne gjøres bedre. (...) Også samtidig når den (lovendringen) kom (...) det manglet nok mye, så i hvert fall hos oss så ble det jo en ganske stor innsats som ble lagt ned (...). Hva må vi gjøre for at dette skal bli best mulig. (...) og at det jobbes ganske mye opp mot utvikling av dette fagfeltet».

Ansatt barneverntjenesten 3;

«Det er det som er blitt utrolig bra nå, med det samarbeidet med politiet, de er veldig flinke til å si nå at dere må gjør deres vurdering (...). En større gjensidig forståelse av hver enkelt av sitt arbeidsområde (...) Og så målet er at vi skal gå sammen, men det er ikke alltid det går. Vi har jobbet så mye (...) sånn at de (kontaktpersonene) også har fått en større forståelse på hvor terskelen (...) både med tanke på varsling, men også med tanke på, (hvor) alvorlig skaden er, og hvilket tiltak du kan sette inn».

Mye oppleves å fungere bedre selv om informantene fortsatt står i ulike dilemma og tenker at det er en vei å gå for å unngå situasjoner der en erfarer at avgjørelser ikke har ivaretatt hensynet til barns beste.

Rådgiver ved barnehuset 5;

«Altså sånn, det går i riktig retning, men det går sakte og det er ikke sånn at det går i alle saker, og noen saker er vanskeligere. (...) men det er jo sånn med mange ting når det gjelder barn og barns rettigheter, det er jo en evig kamp, (...) man er nødt å gjøre så godt man kan. Å ha det oppe (barns beste) og diskutere det, både med seg selv og egne faggrupper og andre samarbeidspartnere.»

Arbeid før, under og etter ett tilrettelagt avhør.

Informantene fra barnehusene tar begge opp opplevelser av mangler i samarbeidet med påtalejurister og barnevern forut for avgjørelse om et tilrettelagt avhør av barn. Jeg har tidligere presentert vurderinger barnevernet foretar ved varsel til politiet og juristenes avklaring som gjelder etterforskning og avhør. Rådgiverne beskriver at en ved initialfasen av en sak også må tenke på hvordan barnet skal følges opp etter et avhør, og at det viktig med en flerfaglig vurdering av om og når en skal avhøre barn.

Rådgiver barnehus 5;

«Altså det må jo være med i en betraktning når man bestemmer om det skal være avhør, det er jo ganske stor sjanse for at små barn eller barn ikke vil si noen ting. (...) hva skjer da hvis vi tar barnet inn til avhør, og så forteller det ikke nok til at det blir en straffesak eller til at barnevernet får innpass i familien på en eller annen måte. Skal vi da ta det avhøret? Vi er jo ikke med på de diskusjonene på barnehuset, det er jo bare barnevernet og politiet som diskuterer.»

Rådgiver ved barnehuset 6 kommer også inn på at vedkommende ikke kjenner til hvilke flerfaglige vurderinger som er gjort før avhør og at det er et ønske om å håndtere inntak av saker annerledes;

«Så min visjon har jo vært at man oppretter et team basert på jurist, etterforsker og en fra barnehuset som kunne være i initialfasen til å fase inn og ut hva som vil være aktuelle saker for barnehus (...) også et større fokus på hva blir bra for dette barnet.»

Informantene fra barneverntjenesten bekrefter fraværet av dialog med barnehusene forut for avhør.

Ansatt i barnevernet 4;

«Barnehuset er ikke vi i kontakt med før vi på en måte har anmeldt, og før de er koblet på fra politiet. Så hvordan de tenker at vi skulle ha gjort noe annerledes, eller hvordan vi har håndtert barnets beste frem til det, det er jeg litt usikker på egentlig».

I saker der det er tatt en avgjørelse om etterforskning møtes aktører som barneverntjenesten, påtalejurist, etterforsker, avhører og rådgiver ved barnehuset til samrådsmøte. Her lages det en plan for gjennomføring av avhør, og for innledende tanker om oppfølging av barn og familier etter avhørene. De tilrettelagte avhørene ledes av jurist på saken, der barneverntjenestene har rollen som observatør. En av de ansatte i barnevernet tar opp behovet for å belyse sider av barnets omsorgssituasjon som kanskje ikke har betydning i straffesaken, men som er viktig for barnevernets oppfølging av barnet.

Ansatt barnevern 4;

«Vi får jo ikke lov til å mene så mye underveis, (...), så har jo vi en observatør rolle i det. Der, det varierer (...) For noen trekker oss mere med inn i disse drøftingene underveis (...), mens noen er veldig tydelig på at dere har en observatør rolle».

Når avhørene er gjennomført blir det lagt til rette for møte mellom jurist, etterforsker, barnevern og rådgiver ved barnehus for å drøfte videre saksgang og oppfølging av barn og familier. Her kan jurist informere om videre etterforskning, om eventuell siktelse og hvordan situasjonen vurderes ut fra et strafferettslig ståsted.

Som jeg har presentert tidligere gir informantene et bilde av at det i denne settingen kan være motstridende syn på beskyttelse av barnet, og nødvendigheten av en plassering utenfor hjemmet. En av informantene fra barnevernet forteller om rutiner der saksbehandlerne ikke skal ta avgjørelser om dette før de har drøftet det internt med ledelse i barneverntjenesten.

Ansatt i barnevernet 3;

«Vi er for eksempel veldig opptatt nå at en skal få innspill på barnehuset, men kontaktpersonen skal gå tilbake til barnevernstjenesten for å gjøre de vurderingene som skal gjøres med tanke på, er det forsvarlig at barnet bor hjemme».

Ansatt i barnevernet 4;

«Men i etterkant av et tilrettelagt avhør, så får vi lov til å mene noe, for da er det jo vi som skal ta det videre, (...) Så da drøfter vi jo litt i forhold til, det går jo stort sett på skal disse barna hjem, eller bør de plasseres? Det er jo mer det det handler om da, ikke så mye om hva vi som barnevernstjeneste skal gjøre videre. Selv om vi også snakker om det, (...) så er det ikke så mye samarbeid rundt barnets beste med barnehuset og politi».

De ansatte i barnevernet trekker frem en positiv utvikling i samhandlingen der politiet ved etterforsker deltar i møte med mistenkte foresatte etter avhør. Dette for å ta ansvar for politiets aksjon, noe som igjen letter barnevernets arbeid. Begge gir også eksempler fra reparasjonsarbeid i familiene etter avhør. I denne sammenheng nevnes samarbeidsparter som ansatte ved skole, familievernkontor, helsestasjon og andre. På spørsmål til informant (4) om barnehusene er med i reparasjonsarbeidet i familien er ikke vedkommende kjent med at dette gjøres, men sier at det kan være en individuell oppfølging av barnet.

Ansatt i barnevernet 4;

«Jeg har ikke noe erfaring med det, men jeg vet jo at andre har benyttet seg med, altså at andre har noe kontakt med barnehuset i etterkant. Ikke i den type reparasjonssamtaler tror jeg, mere i forhold til litt sånn samarbeid i forhold til videre oppfølging av barnet. At de fortsetter å ha noen samtaler med barnet sammen med oss. Det, det er nok mest i påvente av, hvis en er henvist til BUP».

Rådgiverne ved Statens barnehus kommer også inn på at barnehuset i mange tilfeller ikke er inne i oppfølgingen av barnet etter avhør. Det vises til lang reisevei, men også at barnevernet henviser til taushetsplikt og ikke kan informere de ansatte ved barnehuset. En av rådgiverne uttrykker ønske om at både politi og barnevern i større grad etterspør deres kompetanse og at det kanskje er nødvendig med en lovendring for å fremme samarbeid mellom barnehus og barnevern.

Rådgiver barnehus 5;

«Men når de går ut døra her (på barnehuset) og vi som ikke får fortsettelsen, for barnevernet hos oss de sier ofte at de har taushetsplikt, så de kan ikke fortelle oss hva som skjer videre. Så vi aner jo ikke hva som skjer med barna med mindre de tar kontakt for å få oppfølging hos oss, det er ikke så ofte».

«Hvis ikke de slipper oss til (med bakgrunn i taushetsplikt), så jeg synes jo kanskje at hvis man skulle gjøre en lovendring, så ville det kanskje være at barnevernet skulle være med forpliktet til å samarbeide med barnehuset i etterkant av at barna har vært her».

6.0 DISKUSJON

Med utgangspunkt i prosjektets problemstilling har jeg valgt å organisere drøftingen i forhold til fire tema;

- Barns beste, fra lovverk til praksis
- Operasjonalisering av barns rett til medvirkning
- Barns rett på beskyttelse, et barneverns- og/eller et politianliggende
- Flerprofesjonelt samarbeid eller tverrprofesjonell samskapelse

For hvert tema vil jeg presentere funn som jeg diskuterer i sammenheng med teori, forskning, lovverk og statlige føringer. Dette for å belyse forhold som kan være viktige for å ivareta barns rettigheter etter barnekonvensjonens artikler 3, 12 og 19. For å strukturere drøftingsdelen og som en rettleiding til hvilke funn som er grunnlag for diskusjon, har jeg benyttet samme overordnede tema med underpunkter som ved presentasjon av funn. Dette som en synliggjøring av hvor jeg befinner meg i koblingen mellom funn- og diskusjonsdel. Kapittel 6 avsluttes med en vurdering av studiens reliabilitet, validitet og overførbarhet.

6.1 Barns beste, fra lovverk til praksis.

Funn; Barns beste et overordnet hensyn med flere betydninger

- 1) Kompleksiteten ved begrepet barns beste
- 2) Ulike perspektiver gir ulik retning på saksbehandlingen

Informantene i undersøkelsen er kjent med at deres arbeid skal ha utgangspunkt i en vurdering av barnets beste. Barnets beste beskrives av flere som et grunnleggende, overordnet hensyn de har med seg ved saksbehandling av familievoldssaker. Flere av informantene gir også uttrykk for at de opplever barnets beste som et komplekst begrep som kan være vanskelig å definere. I intervjuene operasjonaliserer informantene begrepet med eksempler og problemstillinger knyttet til eget arbeid. Barns beste vurderes fra ulike perspektiv avhengig av profesjonstilhørighet, samfunnsmandat, lovverk og verdier.

Barnekonvensjonen gir ikke en definisjon av begrepet barnets beste. Begrepet skal benyttes i ulike sammenhenger, i ulike deler av verden, til ulike tider og ovenfor ulike aldersgrupper noe som forutsetter at begrepet er åpent og dynamisk. Begrepets åpenhet innebærer imidlertid også en risiko for at den enkelte gjør sin personlige vurdering og tolkning av innhold. Dette kan svekke barns rettsikkerhet med hensyn til likebehandling og forutsigbarhet (Haugli, 2020, s. 56). Haugli (2004) uttrykker at barns beste er et allment spørsmål om verdier. Verdiene gjenspeiles i politiske, juridiske og psykologiske føringer i samfunnet (Haugli, 2004, s. 345).

Begrepets kompleksitet drøftes også av Klipperberg et al. (2019) som påpeker at en vurdering av barnets beste blant annet avhenger av verdier, profesjons tilhørighet og samfunnsmandat, politisk agenda (Klipperberg et al., 2019, s.137).

Klipperberg et al., (2019) viser til de nordiske barneombudene (1999) og deres diskusjon av tre perspektiver som påvirker vurdering av barnets beste; et samfunnsperspektiv, et voksenperspektiv og barnets eget perspektiv. Samfunnsperspektivet gjenspeiles i landets lovgivning, voksnes barneperspektiv kan variere avhengig av en rekke faktorer tilknyttet den enkelte, også barnets perspektiv er under innflytelse av forhold i det enkelte barns omgivelser, barnets alder og modenhet. Klipperberg et al. fremhever viktigheten av tverrfaglige og tverretatlige utredninger før tiltak, med utgangspunkt i at det kan være ulike vurderinger av hva som er det enkelte barns beste. Dette følger også av FNs barnekomite sine anbefalinger (Barnerådet i Danmark & barneombudene i Norge, Sverige og Island, 1999, i Klipperberg et al., 2019, s. 149⁷; GC/14, 2013, s. 18).

⁷ Referanse diskusjon Nordiske barneombud hentet fra Klipperberg et al., 2019. Original referanse ikke tilgjengelig.

Ingen av informantene i prosjektet refererer til FNs barnekomite (2013) sin momentliste for vurderinger av barnets beste (Jf. Presentasjon i teoridel). Flere momenter fremgår likevel i svarene der ansatte både på barnehus og ved barneverntjenesten referer til at det er viktig å få frem barnets stemme og at barnets synspunkter legges til grunn ved en vurdering av barnets beste. Samtlige informanter kommer i intervjuene også inn på avveielser knyttet til hensynet om bevaring av familiemiljø kontra barnets rett på omsorg, beskyttelse og sikkerhet. Informantene uttrykker gjennom intervjuene en ydmykhet i forhold til den inngripen et varsel til politi med påfølgende gjennomføring av aksjon og tilrettelagt avhør, representerer for de berørte.

I barnekomiteens merknader ligger det en forventning om at en i hver enkelt sak vurderer alle momenter som er viktige for å gjøre en vurdering av barnets beste i den konkrete situasjon. Videre at en balanserer hensyn mot hverandre for å kunne komme frem til barnets beste. Dette gjøres i samarbeid med andre; «*Om mulig i tverretattlig team*». Komiteen henviser til at barn har sammensatte behov og at det er behov for fagpersoner med kunnskap innen flere felt som eksempelvis jus, sosialt arbeid, psykologi, helse, sosiologi og utdanning. Vurderingen skal begrunnes ved at det redegjøres for innhold, grunnlag, og konklusjon om hva en mener er barnets beste i den aktuelle sak (GC/14, 2003, s. 4, 11 & 18).

Krav til begrunnelse for vurderingen av barnets beste følger av barnevernloven (1992) § 6-3 a. Som beskrevet i teoridel er barnets beste ikke innlemmet i straffeprosessloven og politiloven og synliggjøres ikke på samme måte her. Funn i prosjektet indikerer at det ikke tas en tverretattlig vurdering av barnets beste med utgangspunkt i samhandlingen mellom barnevern, politi og barnehus ved inntak av en sak. Jeg kommer tilbake til dette i punkt 6. 4 der jeg også kommer inn på manglende samarbeidsavtaler mellom barneverntjenester og barnehus. Dette med utgangspunkt i tilbakemeldinger fra informantene i prosjektet og med henblikk til Nova sin evaluering av Statens barnehus 2021 (Bakketeig et al., 2021).

6.2. Operasjonalisering av barns rett til medvirkning

Funn; På akkord med barns rett til medbestemmelse av hensyn til straffesak

1) Ulike ansvarsområder gir ulik tilnærming til medbestemmelse ved familievoldssaker

Hensynet til barnets beste og barns rett til medvirkning er tydeliggjort i samhandlingsrutinen for politi og barnevern (2021). Her heter det at en vurdering av barnets beste og ivaretagelse av barns rett til medvirkning, skal være et hensyn ved varsel fra barnevern til politi. Rutinen

diskuterer at det kan være motstrid mellom hensyn til barnets medvirkning og behov for rask inngripen for å beskytte barnet. Det understrekes at en likevel bør tilstrebe at barnet har mulighet til å medvirke i prosessen etter igangsatte akuttvedtak (Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet, 2021).

Strømmland et al. (2022) beskriver at det synes å være et gap mellom barnets rettigheter etter BK artikkel 12, og hvordan dette praktiseres av barneverntjenestene. Vanskene finnes både på et organisatorisk- og individuelt nivå. Det er svakheter knyttet til hvordan organisasjoner tilrettelegger for deltakelse, og manglende faktorer hos hjelperen som eksempelvis mulighet for å etablere kontakt med barnet. Strømmland et al. (2022) konkluderer med at en juridisk ramme for barns deltakelse, må kombineres med en trinnvis modell for å operasjonalisere medvirkning. I forskningen ser de på Skivenes og Strandbu sin modell (2006) for medvirkning. Barnets medvirkning ses i sammenheng med artikkel 3 barnets beste. Samtidig peker de på at det i enkelte situasjoner er nødvendig med paternalistiske avgjørelser for å ivareta barnets beste (Strømmland et al., 2022).

I teoridelen har jeg presentert Strandbu (2011) videreutvikling av Skivenes og Strandbus modell for medvirkning (2006). Modellen tar utgangspunkt i at barns rett til medvirkning avhenger av forhold som barnets mulighet for å uttrykke seg, og hjelperens tilrettelegging, barneperspektiv og kunnskap om barnets rettigheter (Strandbu, 2011).

Schrøder med henvisning til Stang (2007⁸) diskuterer at barnekonvensjonen og barnevernloven har et sammensatt syn på barn. Barnet ses både som selvstendig aktør, men og som en mer passiv mottaker av voksnes omsorg og beskyttelse. Dette kan skape spenninger avhengig av hvilket barneperspektiv en legger til grunn. Ett syn på barnet som kompetent aktør kan i ytterste konsekvens føre til at barn blir tillagt for stort ansvar for beslutninger barnet ikke er modent for. Alternativt kan en objektivisering av barnet gjennom dets sårbarhet og dets behov for beskyttelse medføre at en undervurderer dets evner til medvirkning (Schrøder, 2018, s. 84; Stang 2007).

Tilbakemeldinger fra samtlige informanter bekrefter at barnets reelle muligheter til å medvirke, begrenses i voldssaker der barnet lever med mistenkte. Dette gjelder saker som

⁸ Original litteratur Stang 2007, ikke tilgjengelig.

varsles politiet og der det igangsettes etterforskning. De ansatte i barneverntjenesten uttrykker at samtaler med barn er viktig i barneverntjenestens undersøkelse. Situasjonen er annerledes ved varsel til politiet, der det i hovedsak åpnes en lukket undersøkelse i påvente av politiets håndtering av saken. En av de ansatte i barnevernet beskriver at de eldste barna kan bli inkludert i vurdering av varsel, og at barnets mening tas med i beslutningen. Rådgivere ved barnehuset beskriver at hensyn til beskyttelse i familievoldssakene gjør det vanskelig å informere barnet i forkant. En av dem tar opp at det ikke er riktig at barn skal ta stilling til alle tema, og at fagpersonene innehar en merkunnskap de skal benytte. En av påtalejuristene refererer til utfordringer ved at barn skal leve sammen med mistenkte og samtidig ha kunnskap om at politiet er varslet. Det kan være belastende for barnet, men også hindre bevissikring ved at politiets involvering blir kjent for mistenkte foresatte.

Novas evaluering av Statens barnehus (2021) har kartlagt barns opplevelse av å være informert før de kom til barnehus, der tallene viser at de fleste barna hadde informasjon i forkant. De påpeker imidlertid en sammenheng mellom alder og hvor godt barna rapporterte at de var informert. Det uttales at det kan ha sammenheng med at en er mer tilbakeholden med informasjon til yngre barn, noe som da er et brudd på grunnloven (1814) § 104. Det er uklart om tallene er representative for aksjonssaker. Barnet ble ikke spurt om hvordan det kom til barnehuset, om det var en aksjonssak eller om det var bestemt i god tid før det tilrettelagte avhøret. Det ble imidlertid spurt om barnet visste at de skulle til barnehuset, der 14 % (25 barn) svarte avkrefte. Med bakgrunn i at disse barna ble fulgt av andre enn foresatte beskriver Nova at dette kan indikere at det var gjennomført en aksjonssak. Tallene for denne prosentandelen skilte seg ikke ut fra øvrige tall. Aksjonssakene kompleksitet understrekes imidlertid, der de blant annet beskriver prosjekt for reparasjonsarbeid etter avhør som har vært utprøvd ved to barnehus. Nova sier de ansatte ved barnehusene selv anslår aksjonssakene til å utgjøre omtrent en tredjedel av avhør ved barnehus (Bakketeig et al, 2021, s. 27 & 69-70).

6.3 Barns rett på beskyttelse, et barneverns- og/eller et politianliggende

Funn: Å balansere barnevernets arbeid med en politietterforskning

1) Åpenhet, samarbeid og tillit versus varsel til politiet og bevissikring

Informantene fra barnevernet beskriver at deres tjenester mottar et stort antall bekymringsmeldinger som gjelder foresattes vold mot barn. Gjennom avklaring av melding og igangsetting av undersøkelser, tar de beslutninger om saken skal varsles politiet.

Involvering av politiet erfares i noen saker som en barriere for samarbeid og frivillige

hjelpetiltak. I andre tilfeller kan det bidra til at barnevernet kommer i posisjon til familien ved at alvorret tydeliggjøres. Påtalejuristene tar opp utfordringer ved avdekking, bevissikring og føring av straffesak om foresatte er kjent med bekymringen for vold gjennom barnevernets arbeid.

Det følger av FNs barnekonvensjon artikkel 19 at barn skal beskyttes mot alle former for omsorgssvikt og overgrep (FNs barnekonvensjon art. 19 i Henum, 2020, s. 372).

Informantene skal gjennom sitt samfunnsmandat ivareta bestemmelser etter blant annet barnevernloven (1992) §§ 1-1, 3-1, 4-3 og straffeloven (2005) §§ 282, 283. Barnevernet har adgang til å varsle politiet når det er nødvendig for å ivareta barnevernets oppgaver, barnevernloven (1992) § 6-7, 3. ledd. Barneverntjenesten har plikt til å avverge straffbare forhold etter straffeloven (2005) §139. Denne plikten inntreffer først om barnevernet ikke kan forhindre straffbare handlinger ved egne tiltak (Barne- og familiedepartementet, 2005, s. 20 & 27).

Lovforbud og nulltoleranse for vold kan gi utilsiktede spenninger i sosialfaglig arbeid og påvirke barneverntjenestens arbeid med familievold. Lovforbudet kan begrunne nødvendigheten av mer inngripende tiltak fra barneverntjenesten side, men kan også være et hinder for at familien i samtale med barnevernet avdekker voldshendelser (Sommerfelt & Øverlien, 2016, s. 188). Barneverntjenesten skal i samtaler med foresatte balansere det å skape tillit og rom for samarbeid samtidig som alvorlighet i saken og kunnskap om skadevirkninger av vold mot barn ikke skal underkommuniseres (Sommerfeldt, 2012, s. 36-37).

Den samme todelingen i barneverntjenestens arbeid kan gjenspeiles i begrepene velferdsbarnevern eller risiko barnevern. Der et velferdsbarnevern vektlegger forebygging mens et risikobarnevern skal gi beskyttelse av barn som lever i risikosituasjoner. I Norge vil hjelpetiltak i form av eksempelvis råd og veiledning eller andre støttetiltak for barn og foreldre betraktes som velferdstjenester der mer omfattende tiltak først settes i gang når hjelpetiltakene ikke vurderes som tilstrekkelige (Kjær, 2017, s. 306).

Det er og har vært et stort politisk og faglig søkelys på skadevirkninger av vold mot barn, og tiltak for at profesjonelle hjelpere skal kunne fange opp de voldsutsatte barna. I forhold til barnevernets undersøkelse er det utviklet mer strukturerte maler som eksempelvis Kvello-

malen, som hjelp til å fange opp barn med svikt i omsorgsbetingelsene. Mer standardiserte undersøkelser står i kontrast til ett skjønns basert barnevern. Debatten kan knyttes til om en skal ha et forebyggings- eller risikoperspektiv i barnevernundersøkelser (Kjær, 2017, s. 311). Nova (2021) beskriver barnehusenes arbeid langs to spor; et straffesaks- og et oppfølgingsspor. Rådgiverne ved barnehusene har oppgaver knyttet til straffesak, men også for oppfølging av barnet etter avhør. Nova beskriver en skjevfordeling av ressursene i barnehusene der oppgaver knyttet til gjennomføring av straffesak er prioritert foran oppfølgingsarbeid og fagutvikling. Denne utviklingen vurderes som bekymringsfull der det påpekes at dette strider mot internasjonale forpliktelser om barnevennlige rettsforpliktelser (Bakketeig et.al, 2021, s. 9-11).

2) Minsteinngrepsprinsipp, det biologiske prinsipp og spørsmålet om beskyttelse

Barnets beste vurderinger etter barnevernloven er ikke en fri vurdering, men må tas innenfor gitte rammer. Barnevernloven må ses i sammenheng med legalitetsprinsippet og personers rettsikkerhet. Inngrep i familier må hjemles i lov og ta hensyn til både FNs barnekonvensjon og den Europeiske menneskeretts kommisjon. Formålet med barnevernloven er å gi nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse og sikre at barn møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse i henhold til barnevernloven § 1-1. I tillegg til en barns beste vurdering bygger loven på det biologiske prinsipp og mildeste inngrepsprinsipp. Hvor grensene for ulike tiltak går må ses i sammenheng med kvaliteten på tiltak. Prinsippene barnevernloven bygger på, tilsier at situasjonen må være alvorlig før en kan vurdere å flytte et barn ut fra hensyn til barns beste (Haugli, 2020, s.71-72; Strømli et al., 2019, s. 5-11).

Eide (2018) beskriver barnevernets verdigrunnlag som «flervinklet». Det biologiske prinsipp må ses i sammenheng med barnets beste. En tredje verdi er minsteinngrepsprinsipp der det ikke er klare grenser for hvordan barneverntjenesten skal avveie verdiene mot hverandre. Eide beskriver at det biologiske prinsipp både er førende for barnevernets arbeid, men også blir utfordret ved mistanke om omsorgssvikt og overgrep (Eide, 2018, s. 46).

I mitt prosjekt kommer dilemmaet som gjelder vektning av prinsippene til uttrykk gjennom informantenes beskrivelser av diskusjoner om plassering av barnet etter avhør. Dette kommer også frem i Novas evaluering av barnehusene (2021) der dette betegnes som en rolleoverskridelse fra barnehusets side (Bakketeig et al., 2021, s. 186 & 191).

6.4 Flerprofesjonelt samarbeid eller tverrprofesjonell samskapelse

Funn: Samhandling og tverrfaglighet eller segregert arbeid i ulike faser

1) Utvikling

Johanson og Stefansen (2020) diskuterer hvordan politiske beslutninger har fremmet innovasjon i arbeidet med voldsutsatte barn og unge ved etablering av barnehus i de nordiske landene. Barnehusmodellen er siden etablering på Island i 1998, i dag etablert i alle de nordiske landene. Modellen anses som «beste praksis» i arbeidet med volds- og overgrepsutsatte barn. Den skal ivareta viktige oppgaver som å tilrettelegge for at etterforskning og straffesak gjennomføres med hensyn til barnets behov. Videre skal samlokaliserte tjenester gi barnet en mer helhetlig oppfølging. Johanson og Stefansen (2020) bruker begrepet sosial innovasjon i betydning av at innovasjon skjer i en prosess der aktører med ulik kompetanse samarbeider om sosiale problemer. De argumenterer for at fremveksten av de nordiske barnehusene har sammenheng med institusjonelle og kontekstuelle faktorer. Implementeringen av barnehusene ses som et resultat og en utvikling av tidligere politisk satsning og beslutninger knyttet til synet på familievold som et betydelig samfunnsproblem. På denne måten kan barnehusmodellen anses som et resultat av kulturelle endringer mer enn en katalysator for endring. Jf. nulltoleranse for vold i lovverk, søkelys på barns rettigheter og behov for rettsprosesser som ivaretar barn som fornærmet. På samme tid påpeker de at etableringen og implementering av barnehusmodellen og arbeidet der, også har ført til innovative endringer ved å fremme nye politiske beslutninger som berører arbeidet med barn. I Norge har det vært gjort endringer i lovverk om tilrettelagte avhør og det er utarbeidet nasjonale retningslinjer for barnehusene (Johanson & Stefansen, 2020, s.16).

Informantene beskriver at det siden etablering av barnehusene i 2007, har vært en utvikling på flere områder. De viser til lovendring i straffeprosessloven (2015) § 239, om bestemmelser for tilrettelagte avhør. Utarbeidelse av samhandlingsrutiner mellom politi og barnevern i regi av barne- ungdoms- og familiedirektoratet (2021) og utvikling av rutiner på eget arbeidssted for håndtering av voldssaker. Videre at det er en større forståelse mellom de ulike instansene om hverandres ansvarsområder og arbeid. Informantene peker imidlertid også på mangler i samhandlingen og ønsker for endring, knyttet til arbeid før, under og etter tilrettelagte avhør av barn.

2) Arbeid før, under og etter et tilrettelagt avhør

Rådgiverne ved barnehusene etterlyser flerfaglige vurderinger av barnets beste før avhør. De beskriver at de i mindre grad har del i drøftinger som om og når det skal gjennomføres et

tilrettelagt avhør. De etterlyser at både barnevern og politi i større grad etterspør deres kompetanse. En av rådgiverne mener det også burde være større forpliktelse for samarbeid mellom barnevern og barnehus i oppfølgingen av barna etter avhør. De ansatte i barnevernet påpeker at de i avhør ikke kan mene noe til tross for at det er de som skal følge opp barna etter avhør. De bekrefter bildet av at oppfølgingsarbeid og reparasjonsarbeid i familiene i hovedsak er barneverntjenestens ansvar, der en i saker kan ha individuell oppfølging av barna fra barnehus i påvente av tilbud hos BUP.

Som beskrevet i teoridel viser Willumsen (2009, 2015) til at tverretatlig samarbeid består av et uniprofesjonelt- og et interprofesjonelt nivå. Det interprofesjonelle nivået kan igjen beskrives som flerprofesjonelt- eller tverrprofesjonelt samarbeid (Willumsen, 2009; Willumsen 2015, s. 157-160). Med utgangspunkt i Willumsen sin inndeling og definisjon av arbeid på de ulike nivåene er det interessant å spørre om arbeidet informantene beskriver i større grad har preg av å være et flerprofesjonelt- enn et tverrprofesjonelt samarbeid. I den betydning at hver instans gjør sine interne vurderinger av barnets beste i ulike faser av arbeidet med voldsutsatte barn. Kombinert med Baumann et al. (2011) sitt rammeverk for beslutninger, vil faktorene som påvirker avgjørelser se ulik ut om hver instans gjør sin vurdering av barnets beste, eller om beslutninger tas i samarbeid mellom flere av aktørene (Baumann et al., 2011, s. 5-6).

FNs barnekomité sin anbefaling om tverrfaglige vurderinger av barns beste synes spesielt viktig ved familievoldssaker med utgangspunkt i den kompleksitet de innebærer (G/C14, 2003, s. 18). Aktørene har sine lovpålagte oppgaver, sitt samfunnsmandat, men når et varsel medfører en politietterforskning kan en spørre om barnehusmodellen kan videreutvikles for bedre å ivareta tverretatlige vurderinger av barnets beste fra varsel til oppfølging av barn og familie i ettertid. Dette innebærer også at det legges til rette for barnets medvirkning i prosessen og at avgjørelse begrunnes med utgangspunkt i de forhold som har ledet til vurderinger som er tatt.

Willumsen (2015) understreker at det tverrprofesjonelle samarbeidet har potensiale for å skape en merkunnskap som kan gi grunnlag for tiltak som hver enkelt ikke kunne oppnådd uten samarbeidet. Videre at det tverrprofesjonelle samarbeidet nettopp ivaretar helhet og mulighet for innovasjon i større grad enn et flerprofesjonelt samarbeid (Willumsen, 2015, s. 158-159).

Nova (2021) har sett på samhandlingen mellom barnehus og barnevern i ulike faser av arbeidet ved barnehusene. Det beskrives at barneverntjenesten i enkelte tilfeller drøfter anmeldelse av saker anonymt, med barnehuset. Samhandling ved samrådsmøter, tilrettelagte avhør og møte etter avhører er i dag blant annet regulert gjennom straffeprosessloven (1981) § 239 og forskrift om tilrettelagte avhør §§ 7 & 12 (Prop. 112 L (2014-2015) s. 101). I evalueringen fremgår det at arbeidet etter avhør går i to spor. Det er enten kjennetegnet ved fravær av samhandling barnevern og barnehus, eller som et mer tiltaksrettet samarbeid. Samtidig fremgår det at begge instanser etterlyser større samarbeid i oppfølging av barn. Barnevernet etterlyser involvering fra barnehuset ved tilbakeføring av barnet til foresatte. Barnehuset ønsker opplysninger om barnevernets oppfølging av barn og familie etter avhør. Nova påpeker at det nesten ikke foreligger samarbeidsavtaler mellom barnevern og barnehus, selv om dette har vært et krav i barnehusenes retningslinjer siden 2016 (Politidirektoratet, Barne-, ungdoms- & familiedirektoratet og Helsedirektoratet, 2016, s.16, punkt 4.4). Dette forklares ved at barnevern og politi har avventet de nye samhandlingsrutinene, som ble presentert høsten 2019. Covid- 19 situasjonen kan også ha forsinket prosessen. Nova beskriver to utviklingsprosjekter for samhandling barnevern og barnehus i oppfølgingsarbeidet etter avhør, dette omtales som lovende (Bakketeig et al., 2021, s. 169-191).

6.5 Kvalitet i forskningen; reliabilitet, validitet og generalisering.

Kriteriene reliabilitet/pålitelighet, validitet/gyldighet og generalisering/overførbarhet benyttes ofte for å vurdere forskningens kvalitet. Pålitelighet handler om hvor transparent forskningen er. Hvordan en som forsker synliggjør eget engasjement og forkunnskap om tema og reflekterer over hvordan dette kan påvirke forskningen i alle ledd (Tjora, 2018, s. 79 & 83).

1) Pålitelighet

Pålitelighet handler om at forskningen er transparent og at en som forsker synliggjør de valg en har tatt og reflekterer over egen påvirkning på studien. I prosjektet har jeg redegjort for egen bakgrunn som tidligere ansatt ved Statens barnehus. Jeg har vært bevisst den innvirkning dette kan ha, gjennom hele forskningsprosjektet. Dette har jeg synliggjort i beskrivelser av rekrutering og utvalg av informanter, utarbeidelse av intervjuguide, gjennomføring av intervju, analyse og rapportering. Ved utarbeidelse av intervjuguide har jeg blant annet valgt å gjennomføre et semistrukturert intervju, med enkelte overordnede tema. Dette for å gi informantene rom til å gi utfyllende informasjon og samtidig ivareta en åpenhet i spørsmålsformuleringen. I intervjusituasjonen vektla jeg å utdype uklarheter for å forstå ut fra

informantens ståsted. Jeg vektla videre å følge opp tema informanten brakte inn. Det ble brukt lydopptak som ble transkribert ord for ord, dette som et ledd i å ivareta informantens stemme i presentasjon av data og ved analyse av funn (jf. Tora, 2018, s. 84).

2) Gyldighet

Studiens gyldighet refererer til spørsmålet om data vi henter inn kan gi svar på problemstillingen vår, eller om valg av metode er egnet til å undersøke det den er ment å undersøke. En skiller mellom intern og ekstern gyldighet. Intern gyldighet viser til i hvilken grad konklusjoner har dekning i studiens data. Ekstern gyldighet handler om overførbarhet, om funn i studien kan generaliseres til andre situasjoner (Jacobsen, 2015, s.17).

Studiens validering pågår gjennom hele forskningsprosessen. Kvale og Brinkmann (2015) beskriver validering i syv stadier; «tematisering; planlegging; intervjuing; transkribering; analysing; validering; rapportering» (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 277- 278).

Ved utarbeidelse av problemstilling, intervjuguide og valg av metode har jeg vært i tett dialog med veileder for å sikre at studiens ramme gir gode forutsetninger for å få belyst forskningsspørsmålet. Jeg har i intervjuet forsøkt å følge opp uklarheter der jeg har avklart meningsinnhold med informantene. Gjennom transkripsjon av lydopptak hvor jeg har gjengitt informantene ord for ord, har jeg prøvd å ivareta en gyldig overføring fra muntlig til skriftlig språk. Ved tolkning og analyse av data har jeg beskrevet analyseprosessen og identifisert meningslikheter og ulikheter på tvers av intervjuene. Studien er forankret i relevant forskning om tema. Dette er forskning som er fagfellevurdert og publisert i anerkjente forskningsfora. Ved rapportering og gjengivelse av funn har jeg hatt utgangspunkt i å presentere de funn jeg mener best besvarer problemstillingen.

3) Generalisering/ overførbarhet

Generalisering handler om funn i studien kan gjøres gjeldene for andre situasjoner. Kvalitative studiers generalisering utfordres av at det ofte er et relativt lite antall enheter som utforskes. Når ulike studier fra ulike kontekster viser det samme, kan dette styrke studiens generalisering. Videre har utvalget av informanter betydning for mulighet til å generalisere (Jacobsen, 2015, s. 237-239).

Tjora (2012) drøfter bruk av begrepet generalisering kontra begrepet overførbarhet i kvalitativ forskning. Det vises videre til tre ulike måter å vurdere generalisering / overførbarhet i kvalitativ forskning; naturalistisk generalisering, moderat generalisering og konseptuell

generalisering. Her går spennet fra detaljert rapportering slik at leseren selv kan vurdere studiens overførbarhet. Til forskerens beskrivelser av situasjoner hvor forskningen har gyldighet til utvikling av konsepter og teorier med betydning for andre tilfeller (Tjora, 2012, s. 207-209).

I denne sammenheng kan mitt prosjekt være et bidrag inn i en større sammenheng, en del av et større bilde for hvordan barns beste og barns rett til medvirkning ivaretas ved anmeldelse og etterforskning av familievoldssaker. Informantene i undersøkelsen har lang erfaring fra arbeidet og representerer to barneverntjenester samt tre ulike politidistrikt. Dette kan styrke generaliseringen ved at de beskriver likheter i arbeid, utfordringer og dilemma på tvers av hvilken kommune eller distrikt de representerer.

Som ny i forsknings faget vil masteroppgaven være en læreprosess. Alle ledd av prosessen gjøres for første gang, dette vil selvfølgelig påvirke forskningens kvalitet. Kvale og Brinkmann (2015) benytter betegnelsen håndverk knyttet til gjennomføring av intervju, der intervjuerens erfaring, kompetanse og relasjonelle ferdigheter virker inn på hvilke data som genereres (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 195). Jeg tenker håndtverks metaforen kan overføres til hele forskningsprosessen, der veiledning fra fagperson med forskererfaring er avgjørende for å ivareta studiens kvalitet.

7.0 AVSLUTTENDE BETRAKTNINGER OG VIDERE FORSKNING

Studiens problemstilling handler om hvordan prinsippene barns beste og barns rett til medvirkning ivaretas ved anmeldelse og etterforskning av familievold. I prosjektet har jeg gjennomført semistrukturerte intervju av to påtalejurister, to ansatte i barneverntjenesten og to rådgivere ved Statens barnehus.

Informantene beskriver en positiv utvikling av arbeidet med familievoldssaker gjennom etablering og samhandling i barnehusene. De har fått større forståelse for hverandres lovverk og samfunnsoppgaver. Partene beskriver endringer i lovverk som forskrift for tilrettelagte avhør, og utvikling av samhandlingsrutiner mellom politi og barnevern (Forskrift om tilrettelagte avhør, 2015; Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet & Politidirektoratet, 2021). De beskriver kompetanse hevende tiltak på eget arbeidssted og utarbeidelse av interne

retningslinjer for å håndtere familievoldssaker. På samme tid opplever informantene familievoldssakene som svært komplekse. Saksbehandlingen medfører flere dilemma og etiske utfordringer knyttet til ivaretagelse av barn fra melding om vold, til eventuelt avhør og oppfølging. Informantene gir uttrykk for at implementering av barns rett til medvirkning utfordres i familievoldssaker. Behov for mer umiddelbare inngrep som gjennomføring av aksjonssaker og ivaretagelse av beskyttelse, gjør det vanskelig å informere barnet i forkant. Samtlige informanter er bevisst denne utfordringen. Påtalejurister og rådgivere ved barnehuset gir uttrykk for at dette vanskelig kan gjøres på annen måte, om en skal ivareta barnets behov for beskyttelse.

I oppgaven har jeg vist til forskning som tyder på behov for tydeligere føringer for operasjonalisering av barns rett til medvirkning, i tillegg til de formelle rammene lovverket representerer (Strømmland et al., 2022; Heimer et al., 2018; Archard & Skivenes, 2008). Dette tenker jeg er relevant også i arbeidet i aksjonssaker. I situasjoner hvor en ikke kan informere barnet i forkant, blir det svært viktig at dette ivaretas når barnet kommer til Barnehuset. Barnet må i tillegg til informasjon, få hjelp til å uttrykke sitt syn og ha en stemme i hva som skal skje videre. Videre indikerer funn at det ikke tas en tverrprofesjonell vurdering av barnets beste ved varsel og igangsetting av etterforskning i sakene. Barneverntjenesten gjør en vurdering av om en sak skal varsles politiet. Påtalejuristene gjør videre en vurdering av om saken skal etterforskes og om det skal gjennomføres tilrettelagt avhør. Rådgiverne ved barnehusene kobles på når det skal tilrettelegges for avhør. I etterkant av avhør er det en to deling av ansvar, påtale følger opp etterforskning og straffesak og barnevernet tar ansvar for oppfølging av barn og familier. Barnehuset er involvert i oppfølging av barnet i noen av sakene.

FNs barnekomité er tydelig i sin anbefaling av tverrfaglige vurderinger av barns beste. Dette med utgangspunkt i vurderingenes kompleksitet, og nødvendigheten av at avveininger tas av fagpersoner med kompetanse på flere områder. Komiteen henviser til momenter som bør inngå i vurderingen, og at den bør begrunnes. Komiteen poengterer at barns rett til å bli hørt og si sin mening, er en forutsetning for å kunne vurdere barnets beste (G/C14, 2003, s. 11-18).

Funn knyttet til samhandlingen mellom instansene tyder på at det har preg av å være et flerprofesjonelt samarbeid. Samarbeidet er karakterisert ved at profesjonene arbeider parallelt med ulike oppgaver, der de er tilknyttet ulike deler av prosessen. Dette til forskjell fra

tverrprofesjonell samhandling om et felles prosjekt. Her vil samhandling mellom ulike faginstansene legge grunnlag for en merkunnskap, som i større grad åpner for nye ideer og innovasjon (Willumsen, 2015, s. 157-158).

Novas evaluering av barnehusene (2021) viser at det til tross for mye positivt, er tid for nytenkning i barnehusene. Det reises bekymring for at vektlegging av straffesak, skal gå på bekostning av oppfølging og kompetanseutvikling. Mangelen på samarbeidsavtaler mellom barnevern og politi gir også indikasjoner på uavklarte forhold rundt samarbeidet. Novas presentasjon av samhandlingsprosjekter ved barnehusene Oslo og Trondheim angående oppfølgingsarbeidet, er spennende lesning. Kanskje ser man starten for en ny form for samhandling som er mer tverrprofesjonell enn flerprofesjonell for å benytte Willumsens begrep (2015), - Bakketeig et al, 2021).

Videre forskning og prosjekter knyttet til ivaretagelse av tverrprofesjonelle vurderinger av barnets beste i familievoldssaker, og utvikling av retningslinjer for operasjonalisering av barnets rett til medvirkning hadde vært spennende prosjekter ved en nyorientering av barnehusmodellen.

Litteraturliste

- Archard, D. & Skivenes, M. (2008). Hearing the child. *Child and Family Sosial Work*, 2009, 14, 391-399. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2008.00606.x>
- Bakketeig, E., Stefansen, K., Andersen, L. C. & Gundersen, T. (2021) Evaluering av Statens barnehus 2021. (NOVA Rapport nr. 12/21).
[Evaluering av Statens barnehus 2021. \(bufdir.no\)](#)
- Barnelova. (1981). *Lov om barn og foreldre* (LOV-1981-04-08-7). Lovdata
[Lov om barn og foreldre \(barnelova\) - Lovdata](#)
- Barnevernloven. (1992). *Lov om barneverntjenester* (LOV-1992-07-17-100). Lovdata
[Lov om barneverntjenester \(barnevernloven\) - Lovdata](#)
- Barnevernsloven. (2021). *Ny Lov om barneverntjenester* (LOV-2021-06-18-97). Lovdata
[Lov om barnevern \(barnevernsloven\) - Lovdata](#)
- Barne- og familiedepartementet. (2005). *Barnevernet og taushetsplikten, opplysningsretten og opplysningsplikten* (Nr. Q-24/2005) Rundskriv. Regjeringen.
[Microsoft Word - Barnevernet og taushetsplikten.doc \(regjeringen.no\)](#)
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2021). *Politi og Barnevern; Retningslinjer for samhandling mellom politi og barnevern*.
[Samhandling mellom politi og barnevern \(bufdir.no\)](#)
- Baumann, D. J., Dalglish, L., Fluke, J. D., & Kern, H. D. (2011). *The Decision Making Ecology*. American Humane Association.
[The-Decision-Making-Ecology.pdf \(researchgate.net\)](#)
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. I *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Christiansen, Ø., Havnen, K. J. S., Iversen, A. C., Fylkesnes, m. K., Lauritzen, c., Nygård, R. H., Jarlby, F. & Vis, S. A. (2019). *Barnevernets undersøkelsesarbeid: fra bekymring til beslutning. Delrapport 4. Når barnevernet undersøker*.
UiT RKBU Nord, NORCE, NTNU & UiB.
[barnevernets undersokelsesarbeid fra bekymring til beslutning delrapport 4 redigert.pdf \(bufdir.no\)](#)
- Edvardsen, O. & Mevik, K. (2014). Vold mot barn i hjemmet. Hvordan ivareta barns rettigheter? *Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål*, 2016(12/4, s. 317-333). [Vold mot barn i hjemmet: Hvordan ivareta barns rettigheter? | FAB \(idunn.no\)](#)

Eide, S. B. (2018). Det biologiske prinsipp. I T., A. Ask & S., B. Eide (Red.), *Barnevernets begreper i bevegelse* (s.45-80). Gyldendal Norske Forlag.

Fluke, J. D., Baumann, J. D., Dalgleish L. I. & Homer D. K. (2014). Decisions to protect children: a decision making ecology. I J. E. Korbin & R. D. Kugman (Red.), *Handbook of child maltreatment, child maltreatment 2* (s. 463-476). Springer.

[978-94-007-7208-3.pdf \(springer.com\)](#)

FNs barnekomite`, Generell kommentar nr. 13 (2011) Barnets rett til frihet fra alle former for vold, CRC/C/GC/13

[United Nations \(regjeringen.no\)](#)

FNS barnekomite`, Generell kommentar nr. 12 (2009) Barnets rett til å bli hørt, CRC/C/GC/12

[0943699 \(regjeringen.no\)](#)

FNs barnekomite`, Generell kommentar nr. 14 (2013) Om barnets rett til at hans eller hennes beste skal være et grunnleggende hensyn (art. 3 para. 1) CRC/C/GC/14

[United Nations \(regjeringen.no\)](#)

Forskrift om tilrettelagte avhør. (2015). *Forskrift om avhør av barn og andre særlig sårbare fornærmede og vitner*. (FOR-2015-09-24-1098). Lovdata.

[Forskrift om avhør av barn og andre særlig sårbare fornærmede og vitner \(tilrettelagte avhør\)](#)

[- Lovdata](#)

Fridriksdottir, H. & Haugen, A. G. (2018). Child friendly justice: international obligations and the challenges of interagency collaboration. I S. Johansson, K. Stefansen, E. Bakketeig, & A. Kaldal (Red.), *Collaborating against child abuse, exploring the Nordic barnahusmodell* (2.utg., s. 187-207) University College.

[Collaborating Against Child Abuse | SpringerLink](#)

Grunnloven. (1814). *Kongerikets Norges Grunnlov av 17 mai 1814. Endret ved resolusjon 9. mai 2014 nr.613* (LOV-1814-05-17). Lovdata.

[Kongeriket Noregs grunnlov - Lovdata](#)

Haugli, T. (2020). Hensynet til barnets beste. I N. Høstmælingen, E., S. Kjørholt & K., Sandberg (Red.), *Barnekonvensjonen barns rettigheter i Norge* (s. 53-79). (4. utg.). Universitetsforlaget.

Haugli, T. (2004). Til barnets beste. Familiebilder- familiemønstre i forandring. *Kirke og kultur*, 109(3), s. 345-360.

[Til barnets beste. Familiebilder – familiemønstre i endring \(idunn.no\)](#)

Heimer, M., Näsman, E. & Palme, J. (2018). Vulnerable Childrens rights to participation, and provision: The process of defining the problem in Swedish child and family welfare. *Child and Family Social Work*. Wiley, 316-323.

<https://doi.org/10.1111/cfs.12424>

Hennum, R. (2020). Retten til beskyttelse mot vold, overgrep og utnyttelse. I N. Høstmælingen, E., S. Kjørholt & K., Sandberg (Red.), *Barnekonvensjonen barns rettigheter i Norge* (s. 367-396). (4. utg.). Universitetsforlaget. Universitetsforlaget.

Jacobsen, D.I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3.utg.). Cappelen Damm.

Jacobsen, J. (2022). Lovkommentar til Straffeloven § 282. Lovdata Pro. Versjon 15.03.2022, *Karnov*.

[Straffeloven - strl. §282 - Lovdata Pro](#)

Johannessen, L. E. F., Rafoss, T. W. & Rasmussen, E. B. (2018). *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Universitetsforlaget.

Johansson, S. & Stefansen, K. (2020). Policy-making for the diffusion of social innovations: the case of the Barnahus model in the Nordic region and the broader European context. *Innovation: the European journal of Social Science Research*. 33(1) s. 4-20.

<https://doi.org/10.1080/13516610.2019.1598255>

Klipperberg, E., Köhler-Olsen, J. & Pedersen, E. (mfl.) (2019). *Barnekonvensjonen i praksis: fra barnets behov til barnets rettigheter*. Fagbokforlaget.

Kjær, A- K. B., (2017). Fra profesjonelt skjønn til strukturerte maler i barnevernundersøkelser: Erfaringer med og syn på Kvello- malen. *Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål*, 15(4), 305-328.

<https://doi.org/10.18261/issn.0809-9553-2017-04-4>

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju*. (3.utg.).

Gyldendal Norske Forlag AS.

Krogh, A., H., Sørensen, E. & Torfing, J. (2020). Samskabelse af innovative offentlige løsninger. I E. Williamsen & A. Ødegård (Red.), *Samskaping sosial innovasjon for helse og velferd* (s. 45-65). Universitetsforlaget.

Malterud, K. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag*. (4.utg). Universitetsforlaget.

Meld. St. 30 (2019-2020). *En innovativ offentlig sektor: Kultur, ledelse og kompetanse*. Kommunal og moderniseringsdepartementet.
[Meld. St. 30 \(2019-2020\) \(regjeringen.no\)](#)

Norsk senter for forskningsdata (2022). Personverntjenester, Oppslagsverk for personvern i forskning, Forske på egen arbeidsplass.
nsd.no/personverntjenester/oppslagsverk-for-personvern-i-forskning/forske-pa-egen-arbeidsplass

OECD (2018): *Oslo Manualen 2018. Guidelines for Collecting, Reporting and using Data on Innovation, 4th Edition*.
[9789264304604-en.pdf \(oecd-ilibrary.org\)](https://www.oecd-ilibrary.org/oslo-manual/oslo-manual-2018-guidelines-for-collecting-reporting-and-using-data-on-innovation_9789264304604-en.pdf)

OECD (2019) Declaration on public sector innovation. OECD / LEGAL/0450
[OECD-LEGAL-0450-en-e6758059173241aca527c1d15c6da5b2 \(oecd-opsi.org\)](https://www.oecd.org/legal/0450-en-e6758059173241aca527c1d15c6da5b2)

Polit, D.F. & Beck, C.T. (2018). *Essentials of Nursing Research: appraising evidence for nursing practice*. (9.utg.). Wolters Kluwer Health.

Politidirektoratet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Helsedirektoratet. (2016). *Felles retningslinjer for Statens barnehus*.
[Statens barnehus - felles retningslinjer.pdf \(helsedirektoratet.no\)](#)

Politi-loven. (1995). *Lov om politiet (LOV-1995-08-04-53)* Lovdata
[Lov om politiet \(politi-loven\) - Lovdata](#)

Prop. 112. L (2014-2015). Endringer i straffeprosessloven (avhør av barn og andre særlige sårbare fornærmede vitner). Justis- og beredskapsdepartementet. Lovdata pro.
[Prop.112 L \(2014-2015\) - Lovdata Pro](#)

Prop 133. L (2020- 2021). Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven. Barne- og familiedepartementet. Lovdata.
[Prop. 133 L \(2020-2021\) \(lovdata.no\)](#)

Ruyter, K. W., Førde, R. & Solbakk, J. H. (2018). *Medisinsk og Helsefaglig etikk*. (3.utg.). Gyldendal Norske Forlag.

Roberts, N. C. (2000). Wicked problems and network approaches to resolution, *International Public Management Review*, 1 (1), s. 1-19.

[\(PDF\) Wicked Problems and Network Approaches to Resolution \(researchgate.net\)](#)

Sandberg, K. (2016). Barnets beste i lovgivningen. Betenkning til Barnevoldsutvalget. (Det juridiske fakultet).

[Barnets beste i lovgivningen - Betenkning til Barnevoldsutvalget - Det juridiske fakultet \(uio.no\)](#)

Schrøder, S. K. (2018). Medvirkning. I T., A. Ask & S., B. Eide (Red.), *Barnevernets begreper i bevegelse* (s. 81-96). Gyldendal Norske Forlag.

Sommerfeldt, M. B. & Øverlien, C. (2016). *Barneverntjenestens møte med barn og unge som opplever vold i hjemmet*. Universitetsforlaget.

Sommerfeldt, M. B. (2012) *Det finnes jo ingen fasit?: om dilemma i barnevernundersøkelsen* (Masteroppgave, Universitetet i Oslo).

[Master-M-B-Sommerfeldt.pdf \(uio.no\)](#).

Stang, E. G. (2007). *Det er barnets sak. Barnets rettsstilling i sak om hjelpetiltak etter barnevernloven § 4-4*. Universitetsforlaget.

Straffeloven. (2005). *Lov om straff* (LOV-2005-05-20-28) Lovdata Pro.

[Straffeloven - strl. - Lovdata Pro](#)

Straffeprosessloven. (1981). *Lov om rettergangsmåten i straffesaker* (LOV-1981-05-22-25). Lovdata

[Lov om rettergangsmåten i straffesaker \(Straffeprosessloven\) - Kap 18. Etterforskning. - Lovdata](#)

Skivenes, M. & Strandbu, A. (2006). A Child Perspective and Children`s Participation. *Children, Youth and Environments*, 10-27.

<https://www.jstor.org/stable/10.7721/chilyoutenvi.16.2.0010>

Strandbu, A., (2011). *Barnets deltakelse, hverdagslige og vanskelige beslutninger*. Universitetsforlaget.

Strømmland, M., Andersen, A. J. W., Johansen, V. F. & Bahun, M. K. (2019). In Your Best Interest: a discussion of how Capability Approach could be used as a guideline to strengthen and supplement the principle of the child`s best interest. *The International Journal of Children`s Rights*. 27 (3). s. 517-544. <https://doi.org/10.1163/15718182-02703009>

Strømmland, M., Bahus, M. K. & Andersen, A. J. W. (2022). Too vulnerable to participate? A systematic literature review of the gap between a right to participate and participation, in welfare services. *Journal of Human Rights Practice*, 1(21).
<https://doi.org/10.1093/jhuman/hua061>.

Søberg, L. M. (2018). The Establishment of Barnahus in Denmark: Dilemmas for child welfare caseworkers. I S. Johansson, K. Stefansen, E. Bakketeig, & A. Kaldal (Red.), *Collaborating against child abuse, exploring the Nordic barnahusmodell* (2.utg., s. 293-311) University College.
<https://doi.org/10.1007/978-3-319-58388-4>

Tjora, A. (2012). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. (2.utg.). Gyldendal Norske Forlag.

Tjora, A. (2018). *Viten skapt: kvalitativ analyse og teoriutvikling*. Cappelen Damm.

Vis, S. A., Christiansen, Ø., Havnen, K. J. S., Lauritsen, C., Iversen, A. C. & Tjelflaat, T. (2020). *Barnevernets undersøkelsesarbeid- fra bekymring til beslutning: Samlede resultater og anbefalinger*.

UiT RKBU Nord, NORCE, NTNU & UiB.

[Barnevernets undersøkelsesarbeid – fra bekymring til beslutning. Samlede resultater og anbefalinger. \(bufdir.no\)](https://bufdir.no)

Willumsen, E. (2015). Tverrprofesjonelt samarbeid i sosialt arbeid. I I., T. Ellingsen, I., Levin, B., Berg & L., C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid en grunnbok* (154-170). Universitetsforlaget.

Willumsen, E. (2009). Tverrprofesjonelt samarbeid i praksis og utdanning i helse- og sosial sektoren. I E. Willumsen (Red.). *Tverrprofesjonelt samarbeid i praksis og utdanning*. Universitetsforlaget.

NSD NORSK SENTER FOR FORSKNINGSDATA

NSD sin vurdering

Prosjekttittel

Barns beste i saker som omhandler familievold

Referansenummer

966187

Registrert

14.07.2021 av Vibeke Bordevich - vibekb17@student.uia.no

Behandlingsansvarlig institusjon

Universitetet i Agder / Fakultet for helse- og idrettsvitenskap / Institutt for psykososial helse

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Monica Strømmland, monica.stromland@uia.no, tlf: 91565389

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Vibeke Bordevich, v-bord@online.no, tlf: 40697710

Prosjektperiode

09.07.2021 - 02.12.2024

Status

28.07.2021 - Vurdert

Vurdering (1)

28.07.2021 - Vurdert

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg den 28. juli 2021, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 02.12.2024.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig,

<https://meldeskjema.nsd.no/vurdering/60e74970-2c5a-492a-8b2e-2e06233f4b08>

1/2 2021-8-12

Meldeskjema for

behandling av personopplysninger

spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om ogsamtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte ogberettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante ognødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for åoppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

Ved bruk av databehandler (spørreskjemaleleverandør, skylagring eller videosamtale) må behandlingen oppfylle kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29. Bruk leverandører som din institusjon har avtale med.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og eventuelt rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fylle-utmeldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema> Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp underveis (hvert annet år) og ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet/pågår i tråd med den behandlingen som er dokumentert.

Kontaktperson hos NSD: Njaal H

Neckelmann Lykke til med

prosjektet!

Vedlegg 2 Vurdering FEK

Vibeke Bordevich

Besøksadresse:
Universitetsveien 25
Kristiansand

Ref: [object Object]

Tidspunkt for godkjenning: : 20/08/2021

Søknad om etisk godkjenning av forskningsprosjekt - Barns beste i saker som omhandler familievold

Vi informerer om at din søknad er ferdig behandlet og godkjent.

Kommentar fra godkjenner:

Telefonnummer til veileder må påføres infoskrivet.

Hilsen
Forskningsetisk komite
Fakultet for helse - og idrettsvitenskap
Universitetet i Agder

UNIVERSITETET I AGDER

POSTBOKS 422 4604 KRISTIANSAND

TELEFON 38 14 10 00

ORG. NR 970 546 200 MVA - post@uia.no -

www.uia.no

FAKTURAADRESSE:

UNIVERSITETET I AGDER,

FAKTURAMOTTAK

POSTBOKS 383 ALNABRU 0614 OSLO

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

Barns beste i saker som omhandler familieviol.

Erfaringer og vurderinger fra sentrale aktører som politijurister, saksbehandlere i barneverntjenesten og rådgivere ved Statens barnehus, om ivaretagelse av prinsippene barns beste og barns rett til medvirkning ved en politietterforskning av vold fra foresatte.

Bakgrunn og formål

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å bidra til økt kunnskap om ulike etaters vurdering knyttet til ivaretagelse av barns beste i familieviolssaker samt ivaretagelse av barns medbestemmelse i prosessen fra anmeldelse, avhør, eventuell straffesak og oppfølging etter avhør.

I saker som omhandler familieviol hvor politiet har igangsatt en etterforskning er det ofte ett tett samarbeid mellom politi, rådgivere ved Statens barnehus og den lokale barneverntjeneste. I «Felles retningslinjer for Statens barnehus» (2016), refereres det til den rettslige rammen for barnehusenes virksomhet. Her fremheves prinsippene barns beste og rettsikkerhet for de involverte, som særlig førende.

Lov om barneverntjenester 17. Juli 1992 tar utgangspunkt i barns beste og barns rett til medvirkning i barnevernets undersøkelse. I tillegg står det biologiske prinsipp og prinsippet om intervensjon på laveste nivå sentralt.

Ved en politi etterforskning av foresatte for vold mot egne barn, er dette prinsipper som kan komme i konflikt. I mitt arbeid med tema ønsker jeg å undersøke hva som legges til grunn i vurderinger av barns beste i familieviolssaker. Videre hvordan representanter fra de ulike instansene erfarer at barns rett til medbestemmelse ivaretas.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dette er et prosjekt tilknyttet gjennomføring av min masteroppgave ved institutt for psykososialt helsearbeid ved Universitet i Agder. Studien vil involvere min veileder ved UIA, Monica Strømmland.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta fordi du har erfaring og kunnskap fra arbeid med familievoldssaker som etterforskes av politiet parallelt med at det er en åpen barnevernssak. Jeg ønsker å høre dine historier, refleksjoner og vurderinger som kan belyse temaet.

Jeg planlegger å intervju to ansatte ved ett statlig barnehus, to saksbehandlere fra kommunal barneverntjeneste og to politijurister som arbeider med familievoldssaker.

Hva innebærer det å delta?

Studien gjennomføres ved at vi har et intervju om temaet jeg har beskrevet over, og det vil vanligvis vare mellom 30 og 60 minutt.

Dersom du ønsker det og/eller smittesituasjonen tilsier det, kan intervjuet også gjennomføres via Zoom. Da vil jeg ikke ta opptak av møtet, men ha en diktafon ved siden av meg som tar opptak av det som blir sagt. Samtykke blir da lagret separat ved at jeg først leser opp de mulige avkryssningene og så sier du med ord at du samtykker til å delta.

Frivillig deltakelse

Det er helt frivillig å delta i prosjektet. Det er mulig å trekke seg fra å delta i studien under intervjuet, i etterkant av intervjuet og fram til analysen er gjennomført. Dersom du velger å trekke deg, vil alle opplysninger du har delt til prosjektet bli slettet. Du trenger ikke oppgi en grunn.

Hva skjer med informasjonen om deg?

Jeg vil bruke opplysninger som er delt i intervjuene i min masteroppgave og muligens ved utforming av en artikkel. Det er jeg og min veileder ved UIA som vil ha tilgang til innsamlet data. Dataene vil bli behandlet anonymt og i henhold til personvernrettigheter. Ved intervjuene vil det bli brukt digital opptaker uten nettilgang. Minnekort fra båndopptaker og underskrevet informasjonsskriv oppbevares i låsbart skap hos veileder ved UIA, hvor bare veileder har nøkkel. Navn og andre identifiserbare opplysninger om deg vil bli anonymisert når jeg skriver ned det du har

sagt til tekst og i selve masteroppgaven. Transkribert datamateriale vil bli lagret på passord- beskyttet PC.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Jeg planlegger å ferdigstille prosjektet senest innen utgangen av 2024. Dersom det blir aktuelt å skrive en artikkel, vil transkribert datamateriale bli oppbevart til denne er ferdigstilt. Alle personopplysninger om deg vil bli slettet ved opphør av prosjektperiode eventuelt ferdigstilling av artikkel.

Hva er givende retningslinjer for personvernopplysninger?

Personvernopplysninger blir behandlet utfra at du har signert samtykke erklæring. Ditt samtykke gir meg mulighet til å arbeide med dataene i prosjektet.

Det er norsk senter for forskningsdata – NSD, som har godkjent prosjektet sin behandling av personopplysninger og at prosjektet samsvarer med personregelverket, på vegne av Universitet i Agder.

Trenger du ytterligere informasjon?

Har du spørsmål som du har behov for å stille om prosjektet kan du kontakte meg på

mobil 40697710 eller mail vibekb17@student.uia.no, eller min veileder Monica

Strømmland rådgiver og universitetslektor ved institutt for psykososial helse ved

Universitet i Agder på mail Monica.strømmland@uia.no . Har du spørsmål om dine

rettigheter eller personvern kan også personvernombud Ina Danielsen kontaktes på

mobil 45254401 eller på mail personvernombud@uia.no. Dersom du har ytterligere

spørsmål, kan du kontakte NSD- Norsk senter for forskningsdata AS på mobil 55582117

eller på mail personvernombudet@nsd.no.

Jeg takker for at du vurderer å bidra inn i mitt prosjekt og håper du finner interessant å delta som en ressurs inn i prosjektet.

Med vennlig hilsen

Vibeke Bordevich
Masterstudent

Monica Strømmand
Veileder

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet; ”Barns beste i saker som omhandler familievold”.

Jeg samtykker til:

- å delta i individuelt intervju
- å delta i individuelt intervju via Zoom
- at personopplysninger om meg oppbevares i henhold til gjeldende personvernreglement og i tråd med ovennevnte opplysninger.

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, innen 2024.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Intervjuguide for undersøkelsen;

Barns beste i saker som omhandler familie vold.

Erfaringer og vurderinger fra sentrale aktører som politijurister, saksbehandlere i barneverntjenesten og rådgivere ved Statens barnehus, om ivaretagelse av prinsippene barns beste og barns rett til medvirkning ved en politietterforskning av vold fra foresatte.

Hva legger du i begrepet barns beste i din yrkesutøvelse?

Hva legger du i prinsippet om barns rett til medbestemmelse ved ditt arbeid med familievoldssaker?

Hvordan ivaretar du at hensynet til barns beste vurderinger blir retningsgivende for egen yrkesutførelse?

Hvordan ivaretas barnets rett til medvirkning ved det arbeid som utføres av deg ved familievoldssaker?

Opplever du at din forståelse og utøvelse av vurderinger knyttet til barns beste og barns rett til medvirkning er i overensstemmelse med den praksis / kultur som gjelder på eget arbeidssted?

Tenker du det kan være motsetninger mellom egne og samarbeidspartners vurderinger av hva som er barns beste i familievoldssaker?

Tenker du det er ulikheter i hvordan du og samarbeidsparter praktiserer barns rett til medvirkning ved arbeid med familievoldssaker?

Kan du si litt mer om dine refleksjoner rundt lovprinsippene som er nedfelt i lovverket? På hvilken måte opplever du at de regulerer ditt arbeidsforhold? Hva med regelverk som sentrale samarbeidsparter relaterer til? Som for eksempel, ved etterforskning og oppfølging av barn der det er mistanke om vold fra foresatte?

Hvordan arbeider du og ditt arbeidssted frem en beslutning om hva som er barnets beste i saker som omhandler familievold?

FNs barnekonvensjon (CRC komite rapport 14, 2013) forutsetter tverrfaglighet rundt ivaretagelse av vurderinger knyttet til barns beste. Hvordan opplever du dette ivaretas ved anmeldelse og etterforskning av familievoldssaker. Hvordan ivaretas tverrfagligheten og hvem diskuterer du/ dere med?

Jeg vil gjerne høre mer om erfaringer og refleksjoner du har gjort og gjør deg, som er knyttet til at det igangsettes en etterforskning av mistenkte foresatte parallelt med at barnet bor i hjemmet, kan du si litt om det?

Hva med de sakene der det settes inn oppfølging av barnevernstjenestene, hvilke erfaringer har du av samarbeid eventuelt oppfølging av barn i familiene der foresatte er under etterforskning?